

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY GONIĄDZ

Sierpień 2017

Spis treści

1.	Opis powiązań programu z dokumentacją strategiczną i planistyczną gminy	4
1.1	Powiązania z dokumentami na poziomie europejskim.....	4
1.2	Powiązanie z dokumentami krajowymi.....	4
1.3	Powiązania z dokumentami regionalnymi.....	6
1.4	Powiązania z dokumentami lokalnymi.....	8
2.	Charakterystyka Gminy Goniądz w aspekcie społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych.....	9
2.1	Sfera społeczna	11
2.1.1	Struktura demograficzna	11
2.1.2	Bezrobocie.....	16
2.1.3	Pomoc społeczna	18
2.1.4	Bezpieczeństwo	21
2.1.5	Poziom wykształcenia	23
2.1.6	Aktywność społeczna	25
2.2	Udział w życiu publicznym	26
2.3	Sfera gospodarcza.....	28
2.3.1	Stopień przedsiębiorczości	28
2.4	Sfera środowiskowa.....	33
2.4.1	Obszary chronione.....	33
2.4.2	Zanieczyszczenie powietrza	36
2.4.3	Hałas.....	36
2.4.4	Azbest.....	37
2.5	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	37
2.5.1	Infrastruktura techniczna.....	38
2.5.2	Infrastruktura społeczna	41
2.5.3	Infrastruktura sportowa i turystyczna.....	41
2.5.4	Infrastruktura kultury	45
2.5.5	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	47
2.6	Sfera techniczna.....	48
2.6.1	Gospodarka mieszkaniowa.....	48
2.6.2	Stan techniczny budynków użyteczności publicznej	49
3.	Identyfikacja obszarów kryzysowych	51
4.	Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji.....	53
4.1	Charakterystyka obszaru rewitalizacji.....	55
5.	Analiza SWOT	58
6.	Wizja	61
7.	Cele i kierunki działań.....	62
7.1	Cele rewitalizacji:	62
7.2	Kierunki działań:	62
8.	Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych	65
9.	System realizacji (wdrażania) Programu Rewitalizacji	87
10.	System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	90
10.1	Monitoring rzeczowy i sprawozdawczość	90

10.2	Ewaluacja.....	91
10.3	Aktualizacja Programu.....	94
11.	Mechanizm włączania różnych grup interesariuszy w procesie rewitalizacji.....	95
12.	Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	99
13.	Szacunkowe ramy finansowania Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z źródłami finansowania.....	101
14.	Specjalna Strefa Rewitalizacji.....	104
15.	Wskazanie sposobu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.....	104

Załączniki:

Załącznik nr 1. Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Goniądz

1. Opis powiązań programu z dokumentacją strategiczną i planistyczną gminy

Gminny Program Rewitalizacji odnosząc się w swych założeniach do określonych problemów społecznych mieszkańców na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, realizuje założenia innych dokumentów strategicznych i planistycznych na szczeblu lokalnym (stanowiące istotny element całościowej wizji rozwoju gminy), a także założenia dokumentów realizujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym oraz subregionalnym.

1.1 Powiązania z dokumentami na poziomie europejskim

Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Strategia Europa 2020 zakłada fundamentalny cel reform, jakim jest przyspieszenie wzrostu gospodarczego i zwiększenie zatrudnienia w Unii Europejskiej. Program wpisuje się w: Priorytet III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Ponadto wpływa na osiągnięcie 3 z 5 celów głównych:

- ✓ Cel 1 Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20–64 lata.
- ✓ Cel 4 Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% osób w wieku 30–34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne.
- ✓ Cel 5 Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.

1.2 Powiązanie z dokumentami krajowymi

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”- jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusz rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju. Celem głównym przedstawionym w dokumencie jest poprawa jakości życia Polaków. Program Rewitalizacji wpisuje się w następujące cele strategii:

- ✓ Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki: Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna: Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;

- ✓ Kapitał Ludzki: Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”;
- ✓ Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny: Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest elementem zarządzania rozwojem kraju. Wskazuje strategiczne zadania państwa, których podjęcie w perspektywie najbliższych lat jest niezbędne, by wzmocnić procesy rozwojowe. Program Rewitalizacji Gminy zgodny jest z zapisami Strategii Rozwoju Kraju 2020 w następujących obszarach strategicznych:

1) Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo:

- ✓ Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek interwencji: rozwój kapitału społecznego. Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka,
- ✓ Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego.

2) Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna:

1. Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030), przyjęta przez rząd w grudniu 2011 r., jest najważniejszym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. Program wpisuje się w następujące cele:

Cel strategiczny: Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągania ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.

Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.

Kierunek działań polityki przestrzennej: Wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych. *Działanie:* Restrukturyzacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych i miast.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, przyjęta przez Radę Ministrów 13 lipca 2010 roku, jest dokumentem określającym cele i sposób

działania podmiotów publicznych, a w szczególności rządu i samorządów województw, w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego, w tym wobec obszarów wiejskich i miejskich, oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu.

Dokument wpisuje się w następujące cele Krajowej Strategii:

Cel główny: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Cel 2 Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).

1.3 Powiązania z dokumentami regionalnymi

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 określa zasady, obszary i kierunki interwencji polityki rozwoju regionu w horyzoncie czasowym. Planowanie strategiczne jest niezbędnym narzędziem w zarządzaniu rozwojem każdego regionu. Działania wpisane w Program są zgodne z następującymi kierunkami i celami zapisanymi w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego:

- I. Wzrost przedsiębiorczości i konkurencyjności gospodarki
 - ✓ Cel operacyjny 1.1: Rozwój przedsiębiorczości;
 - ✓ Cel operacyjny 1.3. Rozwój kompetencji do pracy i wsparcie aktywności zawodowej mieszkańców regionu;
 - ✓ Cel operacyjny 1.5. Efektywne korzystanie z zasobów naturalnych;
 - ✓ Cel operacyjny 1.6. Nowoczesna infrastruktura sieciowa.
- II. Rozwój krajowych i międzynarodowych powiązań społeczno-gospodarczych regionu
 - ✓ Cel operacyjny 2.1. Aktywność podlaskich przedsiębiorstw na rynku ponadregionalnym;
 - ✓ Cel operacyjny 2.5. Podniesienie zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej regionu.
- III. Wzrost jakości życia mieszkańców
 - ✓ Cel operacyjny 3.1. Zmniejszenie negatywnych skutków problemów demograficznych;
 - ✓ Cel operacyjny 3.3. Poprawa stanu zdrowia społeczeństwa oraz bezpieczeństwa publicznego;
 - ✓ Cel operacyjny 3.4. Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 jest jednym z narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020.

Stanowi jednocześnie instrument realizacji Umowy Partnerstwa, która określa strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych, tj. polityki spójności,

wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce w latach 2014-2020. Tym samym Program przyczynia się do realizacji celów Strategii Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz krajowych dokumentów strategicznych.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 jest programem dwufunduszowym, współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Obejmuje 32 priorytety inwestycyjne w ramach 9 celów tematycznych, które zostały ujęte w 10 osiach priorytetowych¹.

Niniejszy dokument wpisuje się w następujące osie priorytetowe i działania:

Oś priorytetowa I Wzmocnienie potencjału i konkurencyjności gospodarki regionu

- Działanie 1.4 Promocja przedsiębiorczości oraz podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej województwa

Oś priorytetowa II: Przedsiębiorczość i aktywność zawodowa

- Działanie 2.1 Zwiększenie zdolności zatrudnieniowej osób pozostających bez zatrudnienia oraz osób poszukujących pracy przy wykorzystaniu aktywnej polityki rynku pracy oraz wspieranie mobilności zasobów pracy.
- Działanie 2.3 Wspieranie powstawania i rozwoju podmiotów gospodarczych.
- Działanie 2.4 Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian.

Oś priorytetowa III: Kompetencje i kwalifikacje

- Działanie 3.2 Kształtowanie i rozwój kompetencji kadr regionu.

Oś priorytetowa IV: Poprawa Dostępności Transportowej

- Działanie 4.1 Mobilność regionalna

Oś priorytetowa V: Gospodarka Niskoemisyjna

- Działanie 5.1 Energetyka oparta na odnawialnych źródłach energii.
- Działanie 5.3 Efektywność energetyczna w sektorze mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej.

Oś priorytetowa VI: Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie jego zasobami

- Działanie 6.2 Ochrona wody i gleby.
- Działanie 6.3 Ochrona zasobów Bio i georóżnorodności oraz krajobrazu

Oś priorytetowa VII: Poprawa spójności społecznej

- Działanie 7.1 Rozwój działań aktywnej integracji.
- Działanie 7.2 Rozwój usług społecznych.
- Działanie 7.3 Wzmocnienie roli ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa podlaskiego.

Oś priorytetowa VIII: Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej

- Działanie 8.2 Uzupełnienie deficytów w zakresie infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.
- Działanie 8.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego.

¹ Załącznik nr 1 do Uchwały nr 29/249/2015 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 17 marca 2015 r. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020.

- Działanie 8.4 Infrastruktura społeczna.
- Działanie 8.5 Rewitalizacja
- Działanie 8.6 Inwestycje na rzecz rozwoju lokalnego.

Oś priorytetowa IX: Rozwój lokalny

- Działanie 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego

1.4 Powiązania z dokumentami lokalnymi

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Goniądz na lata 2007-2017

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem, który w sposób kompleksowy diagnozuje aktualną sytuację gminy, pokazuje słabe i mocne strony regionu oraz wskazuje możliwości i zagrożenia. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Goniądz określa cele strategiczne i szczegółowe rozwoju gminy, przede wszystkim przedstawia konkretne zadania do realizacji, terminy ich wykonania oraz szacunkowe koszty z źródłem finansowania. W planie zostały wskazane następujące cele strategiczne:

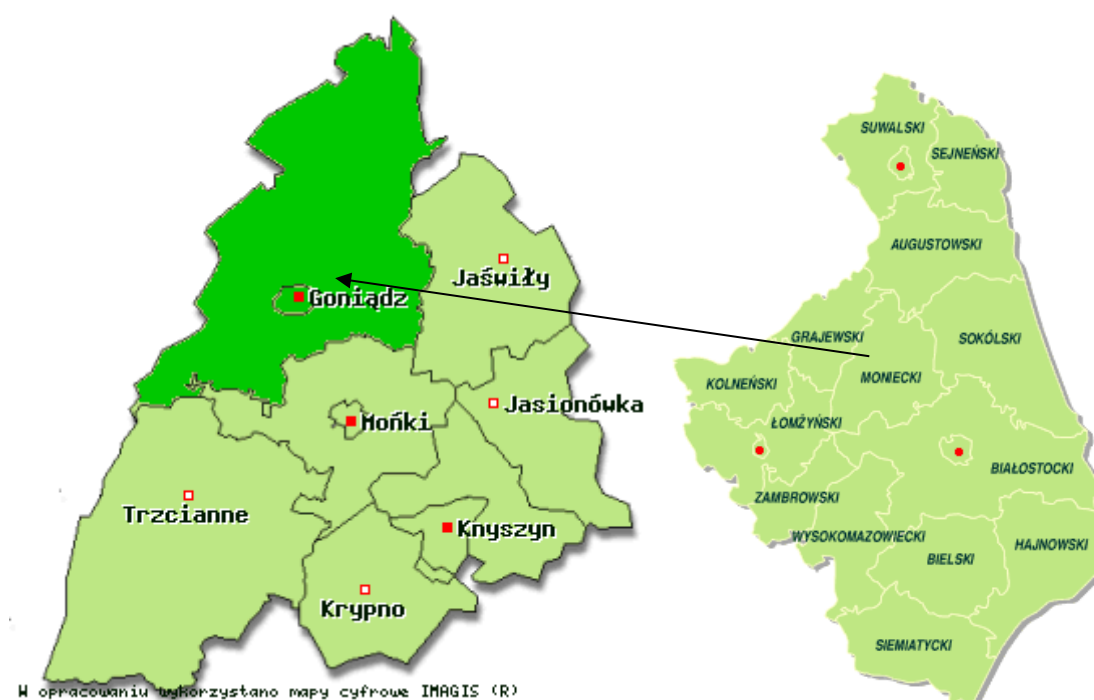
- Cel strategiczny A: Miasto i Gmina Goniądz obszarem rozwoju rolnictwa i jego otoczenia, racjonalnie i efektywnie wykorzystujących lokalne zasoby w celu zapewnienia trwałego rozwoju obszaru oraz wzrostu dochodów ludności i budżetu Gminy.
- Cel strategiczny B: Miasto i Gmina Goniądz sprawnie zarządzanym - według zasad zrównoważonego rozwoju - ośrodkiem turystycznym o znaczeniu regionalnym.
- Cel strategiczny C: Miasto i Gmina Goniądz obszarem rozwoju infrastruktury technicznej zapewniającej atrakcyjne warunki życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych.

Działanie zapisane w Gminnym Programie Rewitalizacji są zgodne z celami strategicznymi zapisanymi w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Goniądz na lata 2007-2017.

2. Charakterystyka Gminy Goniądz w aspekcie społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych

Gmina Goniądz jest gminą miejsko-wiejską położoną na terenie powiatu monieckiego, w północnej części województwa podlaskiego. Powierzchnia gminy wynosi 377 km², w tym miasto Goniądz zajmuje 4 km². Powierzchnia gminy stanowi 27,2% powierzchni powiatu monieckiego i 1,9% powierzchni województwa podlaskiego.

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym gmina Goniądz położona jest w prowincji Nizy Wschodnioeuropejskiego, makroregionu Niziny Północnopodlaskiej, podprowincji Wysoczyzn Podlasko – Białoruskich, mezoregionów Kotliny Biebrzańskiej i Wysoczyzny Białostockiej.

Rysunek 1. Położenie gminy na tle województwa podlaskiego i powiatu monieckiego

Źródło: www.zpp.pl

Gmina sąsiaduje z następującymi gminami: Mońki, Rajgród, Grajewo, Suchowola, Jaświły, Sztabin, Trzecie, Radziłów, Bargłów Kościelny.

System osadniczy tworzy 28 sołectw, w których skład wchodzi 26 miejscowości.

Tabela 1. Wykaz sołectw w gminie Goniądz

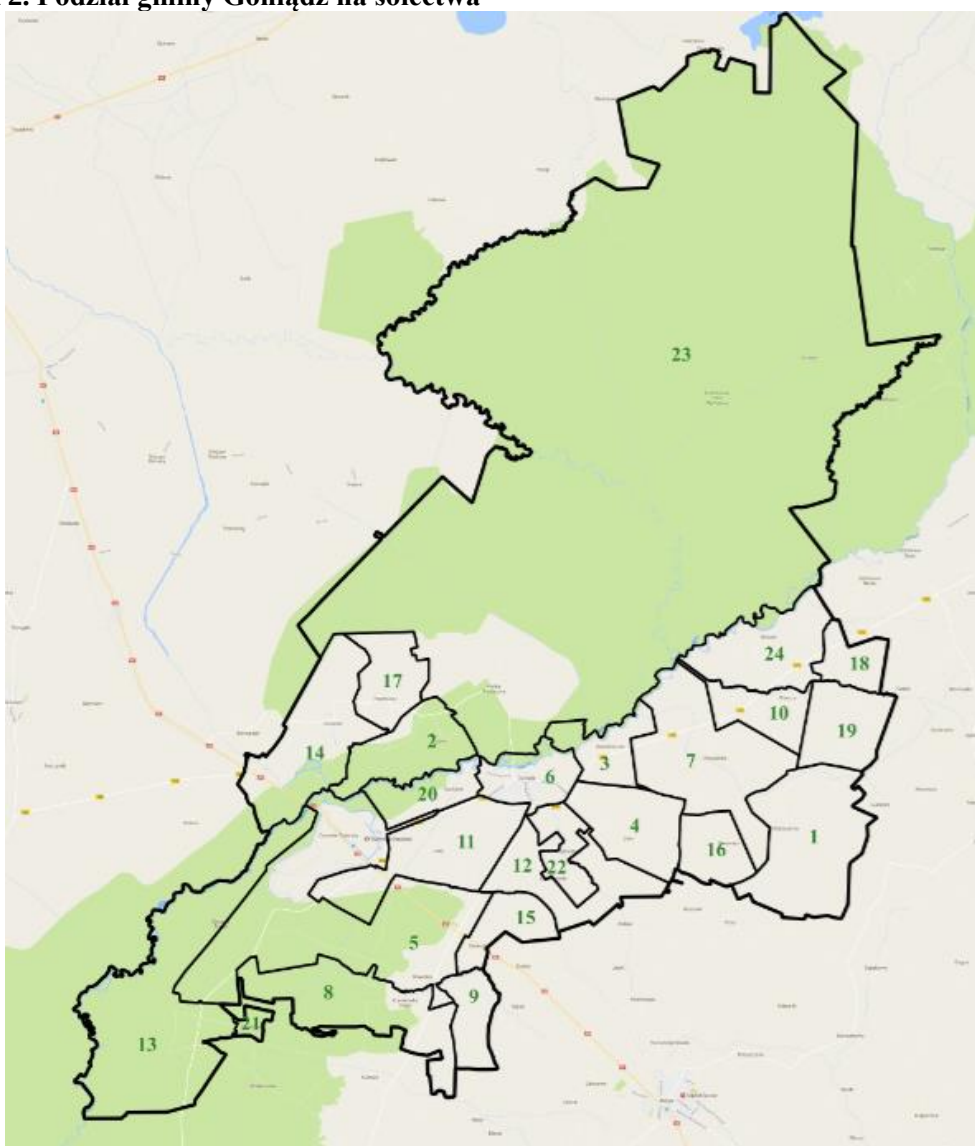
Lp.	Nazwa	Lp.	Nazwa
1.	Goniądz – Wschód	15.	Mierkienniki
2.	Goniądz – Śródmieście	16.	Olszowa Droga
3.	Goniądz – Zachód	17.	Osowiec

4.	Białosuknia
5.	Budne
6.	Dawidowizna
7.	Doły
8.	Downary
9.	Downary Plac
10.	Klewianka
11.	Kramkówka Duża
12.	Kramkówka Mała
13.	Krzecze
14.	Łazy

18.	Osowiec - Twierdza
19.	Owieczki
20.	Piwowary
21.	Płochowo
22.	Smogorówka Dolistowska
23.	Smogorówka Goniądzka
24.	Szafranki
25.	Uścianek
26.	Wojtówstwo
27.	Wroceń
28.	Wólka Piaseczna

Źródło: Urząd Miejski w Goniądzu

Rysunek 2. Podział gminy Goniądz na sołectwa

Źródło: Urząd Miejski w Goniądzu

Źródło mapy: OpenStreetMap.org

W tabeli poniżej przedstawiono wykaz sołectw wraz z powierzchnią jaką zajmują i liczbą ludności.

Tabela 2. Zestawienie podstawowych danych dotyczących jednostek strukturalnych gminy Goniądz

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba mieszkańców	Powierzchnia [km ²]
1.	Białosuknia	331	12,45
2.	Budne	48	6,20
3.	Dawidowizna	116	4,08
4.	Doły	76	6,58
5.	Downary	331	26,09
6.	Goniądz	1809	4,28
7.	Klewianka	335	13,30
8.	Kramkówka Duża	212	10,48
9.	Kramkówka Mała	130	3,42
10.	Krzecze	116	4,01
11.	Łazy	102	9,97
12.	Mierkienniki	86	6,98
13.	Olszowa Droga	29	21,19
14.	Osowiec	289	11,00
15.	Owieczki	123	3,62
16.	Piwowary	142	3,80
17.	Płochowo	44	4,70
18.	Smogorówka Dolistowska	100	2,85
19.	Smogorówka Goniądzka	153	5,53
20.	Szafranki	94	3,72
21.	Uścianek	20	0,70
22.	Wojtówstwo	67	3,08
23.	Wólka Piaseczna	98	200,67
24.	Wroceń	181	7,88
Razem:		5 032	376,62

Źródło: Urząd Miejski w Goniądzu

2.1 Sfera społeczna

2.1.1 Struktura demograficzna

Gminę Goniądz według danych GUS na koniec roku 2015 zamieszkiwało 5071 osób, z czego 1869 mieszkańców zamieszkiwało miasto Goniądz, 3194 pozostałe miejscowości. Mieszkańcy gminy stanowią 12% ludności powiatu i 0,5% ludności województwa podlaskiego. Gęstość

zaludnienia gminy wynosi 13 osób na 1 km². Na przestrzeni lat zauważalny jest spadek liczby mieszkańców w gminie. Od 2010 roku liczba mieszkańców zmniejszyła się o 3% (o 158 osoby).

Tabela 3. Liczba ludności w gminie Goniądz na tle powiatu monieckiego i województwa podlaskiego

Wyszczególnienie	Lata					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Województwo podlaskie	1 203 448	1 200 982	1 198 690	1 194 965	1 191 918	1 188 800
Powiat moniecki	43 019	42 745	42 385	42 077	41 817	41 544
Gmina Goniądz	5 221	5 206	5 159	5 116	5 071	5 063

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W tabeli poniżej przedstawiono liczbę ludności w poszczególnych sołectwach w gminie Goniądz w 2016 roku.

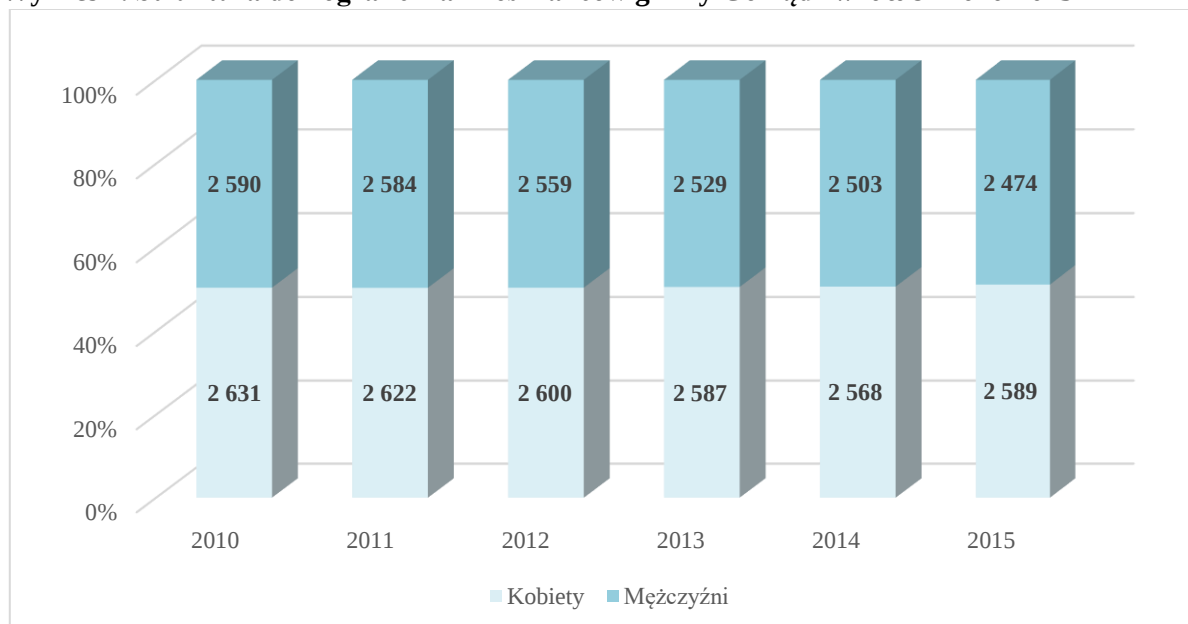
Tabela 4. Liczba ludności w poszczególnych sołectwach w gminie Goniądz w 2016 roku

Nazwa sołectwa	Liczba ludności
Białosuknia	331
Budne	48
Dawidowizna	116
Doły	76
Downary	145
Downary Plac	49
Klewianka	335
Kramkówka Duża	212
Kramkówka Mała	130
Krzecze	116
Łazy	102
Miasto Goniądz	1809
Mierkienniki	86
Olszowa Droga	29
Osowiec	289
Osowiec-Twierdza	137
Owieczki	123
Piwowary	142
Płochowo	44
Smogorówka Dolistowska	100
Smogorówka Goniądzka	153
Szafranki	94
Uścianek	20
Wojtówstwo	67
Wólka Piaseczna	98
Wroćń	181

Razem:	5032
---------------	-------------

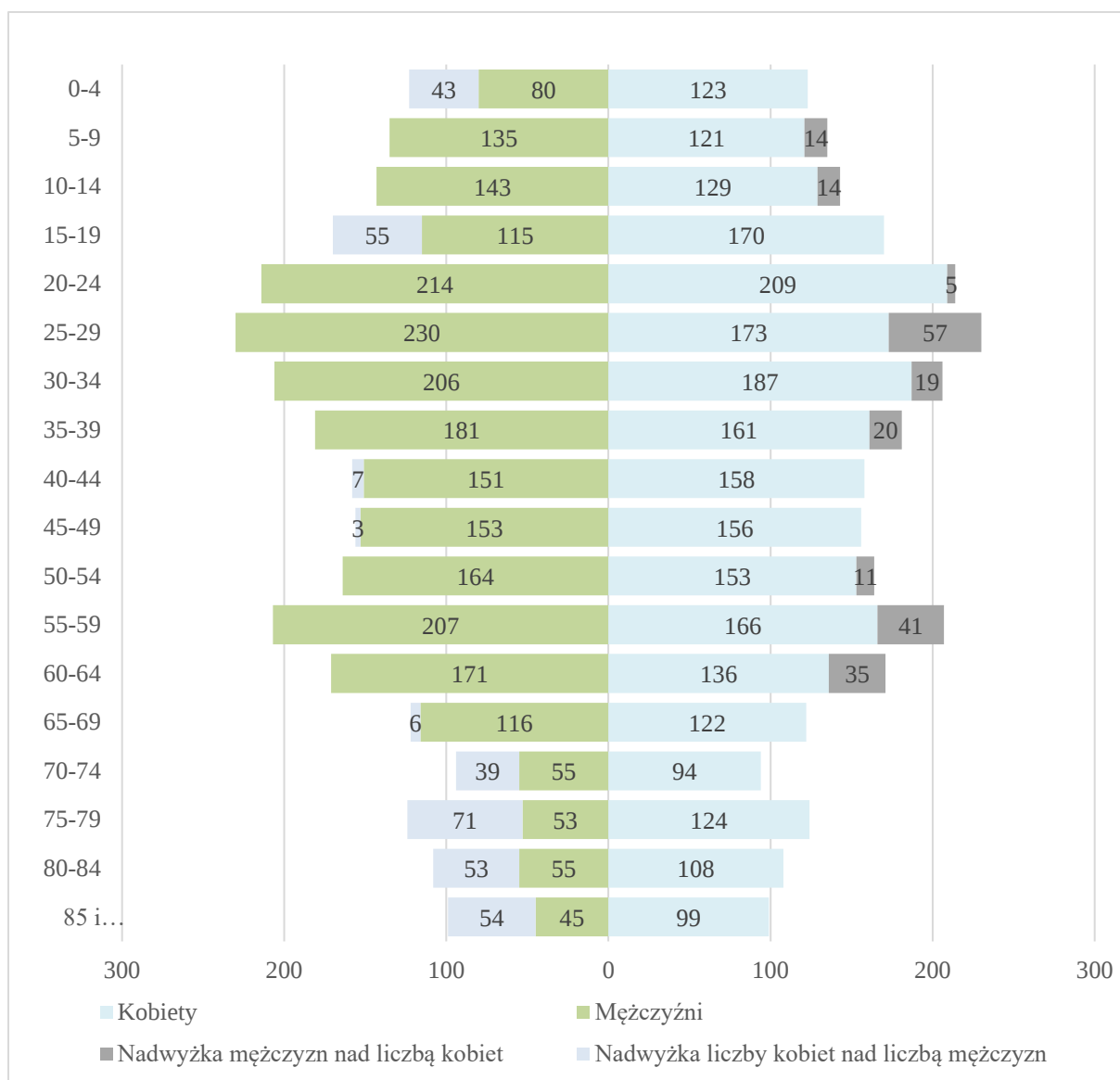
Analiza struktury demograficznej wykazała, iż w społeczeństwie gminy Goniądz dominują kobiety. W latach 2010-2015 udział procentowy kobiet średnio wynosił 51% ogółu społeczeństwa. Na poniższym wykresie przedstawiono strukturę demograficzną mieszkańców.

Wykres 1. Struktura demograficzna mieszkańców gminy Goniądz w latach 2010-2015

Źródło: Bank Danych Lokalnych

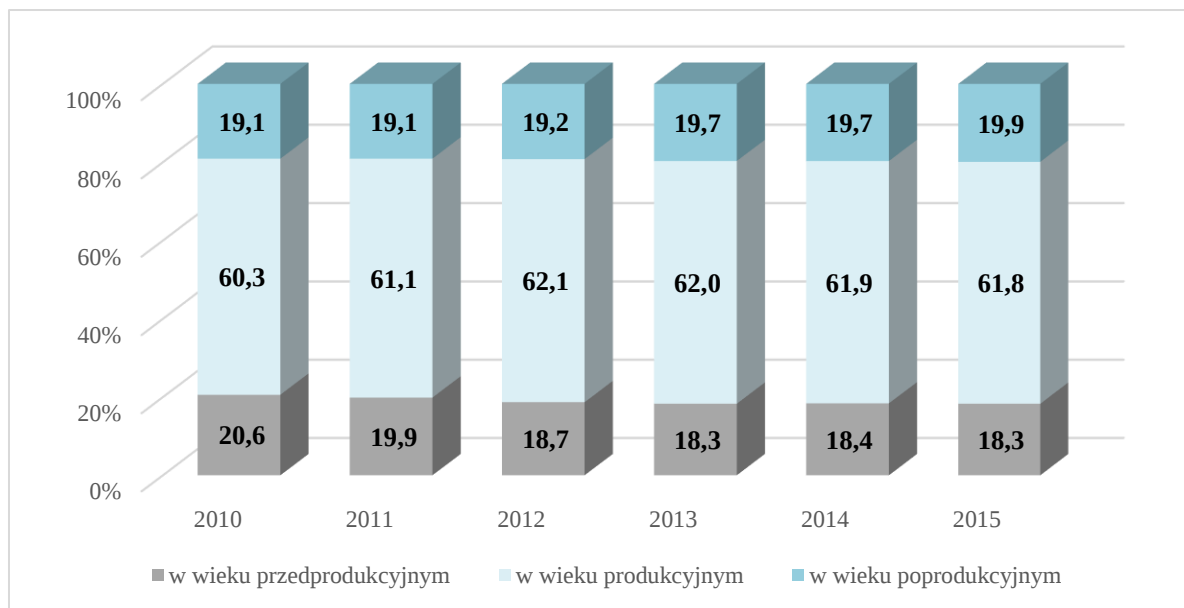
Wykres 2. Piramida wieku mieszkańców gminy Goniądz w 2015 roku

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Struktura ludności gminy Goniądz ze względu na wiek i płeć została przedstawiona na powyższym wykresie. Dane za 2015 roku wskazują na niewielkie różnice między liczbą kobiet, a mężczyzn w różnych przedziałach wiekowych. Przewaga kobiet widoczna jest po 65 roku życia. Największa różnica między liczbą kobiet nad liczbą mężczyzn widoczna jest w grupie wieku 75-79 lat. Przewaga mężczyzn nad kobietami widoczna jest w przedziałach 10-19, 20-39 oraz 50-65 lat.

Wykres 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w gminie Goniądz 2015 r. [%]

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Struktura ludności w gminie Goniądz według ekonomicznych grup wieku wskazuje, że największy procent stanowi ludność w wieku produkcyjnym. W 2015 roku udział tej grupy stanowił 61,8%, i stosunku do lat poprzednich zwiększył się o 1,5 pp. Mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym stanowią 18,3%, poprodukcyjnym – 19,9%. W przypadku osób w wieku przedprodukcyjnym od 2010 roku ich udział zmniejszył się o 2,3 pp. Z kolei w przypadku mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, udział tej grupy ludności systematycznie się zwiększa. Przedstawiona struktura ludności mieszkańców gminy wskazuje na systematyczne starzenie się społeczeństwa.

Tabela 5. Przyrost naturalny w gminie Goniądz w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	Lata					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Przyrost naturalny	-18	-15	-34	-15	-38	-10

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Przyrost naturalny na terenie gminy Goniądz przedstawia się niekorzystnie. Na koniec 2015 roku liczba zgonów była wyższa od liczby urodzeń, co oznacza że liczba mieszkańców zmniejszyła się o 10 osób. Najniższy przyrost naturalny zanotowano w 2014 roku i wyniósł -38 osoby. W analizowanym okresie nie odnotowano dodatniego przyrostu naturalnego.

Tabela 6. Migracje na pobyt stały według ruchu wewnętrznego i zagranicznego w gminie Goniądz w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	Lata					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Saldo migracji wewnętrznych	-24	-2	-4	-41	-6	-16
Saldo migracji zagranicznych	0	2	0	2	-1	0
Zameldowania w ruchu wewnętrznym	34	55	57	47	62	42

Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	58	57	61	88	68	58
---	----	----	----	----	----	----

Źródło: Bank Danych Lokalnych

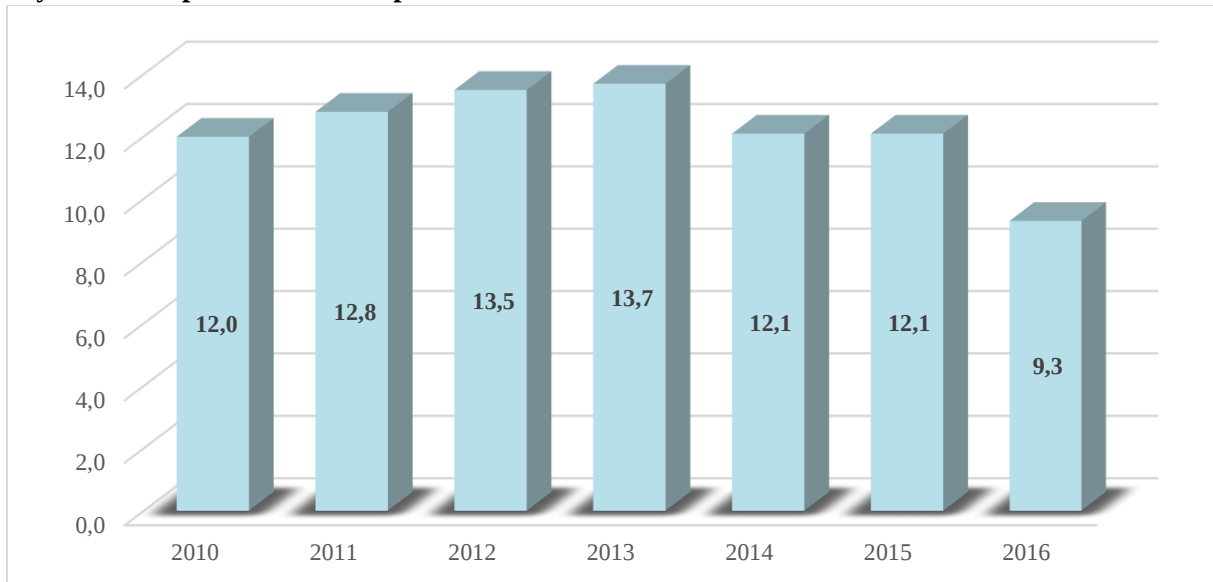
W analizowanym okresie ujemne saldo migracji wewnętrznych odnotowano w każdym roku. Najniższą wartość salda migracji odnotowano w 2013 roku – 41 osób. Należy zauważyć że ogólnym problemem w gminach wiejskich, wiejsko-miejskich jest migracja młodych mieszkańców do większych ośrodków miejskich, głównie w celu kontynuacji nauki na studiach wyższych. W przypadku salda migracji zagranicznych w analizowanym okresie w 2011 i 2013 roku odnotowano dodatnie saldo migracji.

2.1.2 Bezrobocie

Bezrobocie to zjawisko braku pracy zarobkowej dla osób zdolnych do pracy i gotowych do jej podjęcia za wynagrodzenie oferowane w gospodarce. Bezrobotni stanowią zapas siły roboczej określany mianem ludności aktywnej zawodowo. Problem bezrobocia wynika z ekonomicznego, społecznego i politycznego znaczenia tego zjawiska. Długotrwałe bezrobocie prowadzi do ubóstwa, a rodzinę bezrobotnego doprowadza do izolacji społecznej. Skutki bezrobocia to: degradacja ekonomiczna oraz społeczna bezrobotnych i ich rodzin, marginalizacja grup społecznych i całych regionów, wzrost zjawisk patologicznych wśród środowisk dotkniętych bezrobociem.

Na poniższym wykresie przedstawiono stopę bezrobocia w powiecie monieckim.

Wykres 4. Stopa bezrobocia w powiecie monieckim w latach 2010-2016

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Według danych GUS na koniec roku 2016 stopa bezrobocia w powiecie monieckim wynosiła 9,3%. W stosunku do roku 2010 zmniejszyła się o 2,7 pp. W analizowanym okresie najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w 2013 roku – 13,7%. Od tamtej pory wartość stopy bezrobocia systematycznie się zmniejsza.

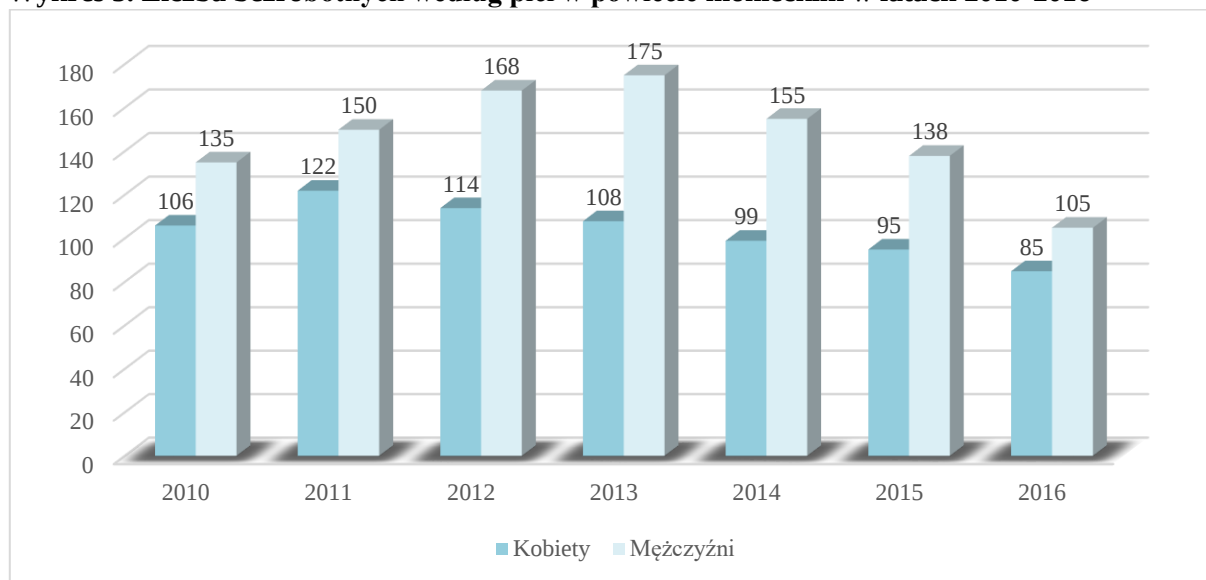
Tabela 7. Liczba bezrobotnych w powiecie monieckim w latach 2010-2016

Wyszczególnienie	Lata						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba bezrobotnych	1 829	2 006	2 114	2 149	1 887	1 880	1 415

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Liczba bezrobotnych w powiecie monieckim na koniec 2016 roku wyniosła 1415 osoby. W analizowanym okresie najwyższą liczbę osób pozostających bez pracy odnotowano w 2013 roku (2149 osoby). Od tego czasu liczba osób bezrobotnych systematycznie spada.

W strukturze bezrobotnych dominują mężczyźni. W 2016 roku liczba bezrobotnych mężczyzn wynosiła 791, zaś kobiet – 624. W stosunku do roku 2010 odnotowano spadek zarówno w przypadku bezrobotnych mężczyzn (o 230), jak i kobiet – ich liczba zmniejszyła się o 184.

Wykres 5. Liczba bezrobotnych według płci w powiecie monieckim w latach 2010-2016

Źródło: Bank danych Lokalnych

Według danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Goniądzu problem bezrobocia na terenie gminy Goniądz w 2016 roku dotknął 130 rodzin (368 osób). W tabeli poniżej przedstawiono liczbę rodzin, w których występuje bezrobocie w podziale na sołectwa gminy Goniądz.

Tabela 8. Liczba rodzin dotkniętych bezrobociem w sołectwach gminy Goniądz w 2016 roku

Nazwa sołectwa	Liczba rodzin dotkniętych bezrobociem
Białosuknia	3
Budne	1
Dawidowizna	6
Doły	2
Downary	4
Downary Plac	-

Klewianka	4
Kramkówka Duża	6
Kramkówka Mała	1
Krzecze	2
Łazy	1
Miasto Goniądz	81
Mierkienniki	1
Olszowa Droga	-
Osowiec	2
Osowiec-Twierdza	4
Owieczki	2
Piwowary	5
Płochowo	-
Smogorówka Dolistowska	-
Smogorówka Goniądzka	1
Szafranki	4
Uścianek	-
Wojtówstwo	-
Wólka Piaseczna	-
Wroceń	-
Razem:	

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Goniądzu

2.1.3 Pomoc społeczna

Podstawowym zadaniem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie pokonać samodzielnie. Polega ona w szczególności na przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb. Zadania związane z udzielaniem wsparcia osobom potrzebującym są realizowane przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej. Na szczeblu gminy zadania te wykonują gminne lub miejskie ośrodki pomocy społecznej.

Na terenie gminy Goniądz działalność z zakresu pomocy społecznej prowadzi Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS). Ośrodek Pomocy Społecznej w Goniądzu jest jednostką budżetową finansowaną z budżetu gminy na realizację zadań własnych oraz dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań zleconych pomocy społecznej. Zadania te to między innymi:

- tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej,
- analiza i ocena zapotrzebowania na świadczenia pomocy społecznej,
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń,
- pomoc osobom lub rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności funkcjonowania w społeczeństwie,

- dożywianie,
- wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie pieczy rodziny zastępczej,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

W 2016 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Goniądzu wydał 447 decyzji o przyznaniu świadczenia z pomocy społecznej. Pomocą społeczną w formie pieniężnej i niepieniężnej objęto łącznie 254 rodziny, w których żyje 759 osób².

Tabela 9. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w gminie Goniądz w 2016 roku

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
		Ogółem	w tym: na wsi	
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowanie)	447	254	123	759
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	8	8	1	9
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	439	246	122	750
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej OGÓŁEM	x	253	129	760
w tym: wyłączenie w postaci pracy socjalnej	x	23	11	51

Źródło: Sprawozdanie opisowe z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Goniądzu za 2016 rok

Tabela 10. Powód przyznania pomocy społecznej dla rodzin w gminie Goniądz w 2016 r.

Powód przyznania pomocy społecznej	Liczba rodzin Ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	180	564
Bezdomność	1	1
Potrzeby ochrony macierzyństwa	34	218
w tym: wielodzietność	31	206
Bezrobocie	130	368
Niepełnosprawność	59	203

²Sprawozdanie opisowe z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Goniądzu za 2016 rok

Długotrwała lub ciężka choroba	73	223
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstw domowych - ogółem	31	130
w tym:	20	78
rodziny niepełne		
rodziny wielodzietne	6	57
Przemoc w rodzinie	9	39
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	-	-
Alkoholizm	28	77
Narkomania	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	3
Zdarzenia losowe	2	8

Źródło: Sprawozdanie opisowe z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Goniądzu za 2016 rok

Według informacji przedstawionych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Goniądzu najczęściej występującymi powodami przyznawania świadczeń były kolejno: ubóstwo (180 rodzin), bezrobocie (131 rodzin), długotrwała lub ciężka choroba (73 rodziny) oraz niepełnosprawność (59 rodzin). Łącznie stanowią one ok. 80% wszystkich rodzin, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej.

Tabela 11. Liczba rodzin objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Goniądzu w 2016 roku

Lp.	Sołectwo	Przesłanki udzielenia pomocy w 2016 roku				
		Bezrobocie	Długotrwała choroba	Niepełnosprawność	Ubóstwo	Alkoholizm
1.	Białosuknia	3	1	3	8	4
2.	Budne	1	0	0	1	0
3.	Dawidowizna	6	1	1	6	4
4.	Doły	2	1	2	4	1
5.	Downary	4	0	0	4	0
6.	Downary Plac	-	-	-	-	-
7.	Klewianka	4	4	5	9	2
8.	Kramkówka Duża	6	3	3	11	0
9.	Kramkówka Mała	2	0	2	2	0
10.	Krzecze	2	1	3	6	0
11.	Łazy	1	0	0	4	0
12.	Miasto Goniądz	81	49	29	86	12
13.	Mierkienniki	1	1	1	2	1
14.	Olszowa Droga	0	0	1	1	0
15.	Osowiec	2	3	2	6	0

16.	Osowiec-Twierdza	4	2	0	4	0
17.	Owieczki	2	0	0	3	0
18.	Piwowary	5	0	1	5	0
19.	Płochowo	0	0	0	0	0
20.	Smogorówka Dolistowska	0	2	2	2	1
21.	Smogorówka Goniądzka	1	2	0	2	1
22.	Szafranki	4	1	2	8	0
23.	Uścianek	0	2	0	2	1
24.	Wojtówstwo	0	2	1	1	0
25.	Wólka Piaseczna	0	0	0	2	1
26.	Wroceń	0	1	0	1	0
	Razem:	131	76	58	180	28

Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Goniądzu

2.1.4 Bezpieczeństwo

Poczucie bezpieczeństwa oraz niski stopień przestępczości w gminie są jednym z podstawowych czynników wpływających na jakość życia mieszkańców. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców jest jednym z podstawowych zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Gmina podejmuje nie tylko bezpośrednie działania o charakterze interwencyjnym. Na wzrost poziomu bezpieczeństwa wpływa także realizacja innych zadań samorządu, których celem jest ograniczanie pośrednich przyczyn stanowiących podłoże przestępczości oraz patologii społecznych.

Jak wynika z danych Komendy Powiatowej Policji w Mońkach na terenie gminy Goniądz w 2016 roku doszło do 40 przestępstw oraz 234 wykroczeń. Większość wykroczeń (167) obejmowała postępowania mandatowe.

Tabela 12. Liczba przestępstw w poszczególnych sołectwach miasta i gminy Goniądz w 2016 roku

Lp.	Sołectwo	Liczba przestępstw
1.	Białosuknia	4
2.	Budne	0
3.	Dawidowizna	1
4.	Doły	1
5.	Downary	4
6.	Goniądz	16
7.	Klewianka	5
8.	Kramkówka Duża	0
9.	Kramkówka Mała	0
10.	Krzecze	1
11.	Łazy	0

12.	Mierkienniki	1
13.	Olszowa Droga	1
14.	Osowiec	3
15.	Osowiec-Twierdza	
16.	Owieczki	1
17.	Piwowary	0
18.	Płochowo	0
19.	Smogorówka Dolistowska	0
20.	Smogorówka Goniądzka	0
21.	Szafranki	0
22.	Uścianek	0
23.	Wojtówstwo	1
24.	Wólka Piaseczna	1
25.	Wroceń	0
	Razem:	40

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Mońkach

Tabela 13. Liczba wykroczeń z podziałem na czynności wyjaśniające oraz postępowanie mandatowe w 2016 roku

Lp.	Sołectwo	Wykroczenia (czynności wyjaśniające)	Wykroczenia (postępowania mandatowe)	Razem wykroczeń
1.	Białosuknia	2	2	4
2.	Budne	2	0	2
3.	Dawidowizna	6	1	7
4.	Doły	0	0	0
5.	Downary	5	10	15
6.	Goniądz	23	78	101
7.	Klewianka	5	1	6
8.	Kramkówka Duża	2	0	2
9.	Kramkówka Mała	3	1	4
10.	Krzecze	0	0	0
11.	Łazy	1	0	1
12.	Mierkienniki	0	2	2
13.	Olszowa Droga	0	0	0
14.	Osowiec	12	17	29
15.	Osowiec-Twierdza			
16.	Owieczki	4	50	54
17.	Piwowary	1	0	1
18.	Płochowo	0	0	0
19.	Smogorówka Dolistowska	0	0	0
20.	Smogorówka Goniądzka	0	0	0
21.	Szafranki	0	0	0
22.	Uścianek	0	0	0

23.	Wojtówstwo	0	0	0
24.	Wólka Piaseczna	0	2	2
25.	Wroceń	1	3	4
	Razem:	67	167	234

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Mońkach

2.1.5 Poziom wykształcenia

Na terenie gminy funkcjonuje Zespół Szkolno-Przedszkolny w Goniądzu, w skład którego wchodzi przedszkole, szkoła podstawowa i gimnazjum oraz Szkoła Podstawowa w Downarach.

Tabela 14. Liczba uczniów uczęszczających do poszczególnych placówek w gminie Goniądz w latach 2011-2015

Wyszczególnienie	Rok				
	2011	2012	2013	2014	2015
Gimnazjum	209	206	183	195	193
Szkoła Podstawowa	269	267	275	273	280
Przedszkole	75	64	60	66	51

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela 15. Wskaźnik skolaryzacji netto na poziomie szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie Goniądz na tle powiatu i województwa [%]

Wyszczególnienie	Obszar	Lata				
		2011	2012	2013	2014	2015
		%	%	%	%	%
Szkoły podstawowe	Gmina Goniądz	81,59	80,79	83,49	79,88	76,37
	Powiat moniecki	86,64	85,28	84,21	82,69	81,34
	Województwo podlaskie	92,28	91,8	91,54	90,81	88,48
Gimnazja	Gmina Goniądz	79,46	82,26	77,05	82,45	82,70
	Powiat moniecki	87,08	87,74	85,63	85,03	86,26
	Województwo podlaskie	91,81	91,06	90,62	90,19	90,32

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Z definicji współczynnik skolaryzacji netto jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej, jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Wskaźnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych w 2015 roku dla gminy Goniądz wynosił 76,37% i jest niższy niż w powiecie monieckim i województwie podlaskim. W powiecie

wskaźnik skolaryzacji wynosił 81,34%, w województwie 88,48%. Podobnie kształtuje się wskaźnik skolaryzacji dla gimnazjum, w gminie wynosi 82,70% i jest niższy od wskaźników przypadających dla powiatu i województwa.

Kształcenie na poziomie ponadgimnazjalnym może być kontynuowane w sąsiednich gminach: w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Mońkach, szkołach ponadgimnazjalnych w Grajwie czy też Zespole Szkół w Suchowoli lub w innych placówkach.

Poziom edukacji w gminie Goniądz oceniony został na podstawie średnich wyników z egzaminów kończących szkołę podstawową oraz gimnazjum.

Tabela 16. Średnie wyniki sprawdzianu po szkole podstawowej w gminie Goniądz na tle powiatu monieckiego w latach 2014-2016

	Gmina Goniądz	Powiat Moniecki
Rok 2014		
Średni wynik	69%	63%
Rok 2015		
Język Polski	65%	67%
Matematyka	50%	56%
Język Angielski	64%	73%
Rok 2016		
Język Polski	68%	66%
Matematyka	39%	51%
Język Angielski	59%	67%

Źródło: Dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży

Tabela 17. Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w gminie Goniądz na tle powiatu monieckiego w latach 2014-2016

	Gmina Goniądz	Powiat Moniecki
Rok 2014		
Język polski	55,6%	61,9%
Historia i wiedza o społeczeństwie	51,8%	56,6%
Matematyka	39,5%	43,2%
Przedmioty przyrodnicze	46,0%	49,4%
Język angielski - poziom podstawowy	52,8%	61,4%
Język angielski - poziom rozszerzony	31,6%	39,2%
Rok 2015		
Język polski	53%	60%
Historia i wiedza o społeczeństwie	54%	61%
Matematyka	36%	43%
Przedmioty przyrodnicze	38%	47%
Język angielski - poziom podstawowy	46%	62%
Język angielski - poziom rozszerzony	25%	40%
Rok 2016		
Język polski	51%	62%
Historia i wiedza o społeczeństwie	47%	50%
Matematyka	36%	41%

Przedmioty przyrodnicze	40%	46%
Język angielski - poziom podstawowy	46%	59%
Język angielski - poziom rozszerzony	27%	38%

Źródło: Dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży

2.1.6 Aktywność społeczna

Aktywność społeczna jest to dobrowolne działanie na rzecz określonej grupy lub środowiska swojego lub zewnętrznego. Działanie to jest realizowane przez grupę osób, które nie otrzymują wynagrodzenia. Koszty aktywności mogą być pokrywane ze źródeł własnych lub zewnętrznych. Aktywność może towarzyszyć usłudze społecznej, prowadzić do jej powstania lub z niej wynikać. W celu określenia aktywności społecznej mieszkańców dokonano analizy liczby organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie Goniądz.

Tabela 18. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie Goniądz

Lp.	Nazwa	Adres
1.	Goniądzkie Stowarzyszenie "Zdrowie i Trzeźwość"	Stary Rynek 23 19-110 Goniądz
2.	Biebrzański Klub Płetwonurków "Meander"	Plac 11 Listopada 38 19-110 Goniądz
3.	Uczniowski Klub Sportowy "Klewianka"	Klewianka 114 19-110 Klewianka
4.	Uczniowski Klub Sportowy "Biebrza"	Konstytucji 3 Maja 18 19-110 Goniądz
5.	Uczniowski Klub Sportowy "Biebrza Goniądz"	Stary Rynek 23 19-110 Goniądz
6.	Uczniowski Klub Sportowy "Herkules" przy Internacie Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Goniądzu	Różana 2 19-110 Goniądz
7.	Uczniowski Klub Sportowy "Niedźwiadek Goniądz" przy Gimnazjum w Goniądzu	Konstytucji 3 Maja 18 19-110 Goniądz
8.	Uczniowski Klub Sportowy "Biała"	Białosuknia 47 19-110 Białosuknia
9.	Fundacja Miedza Na Rzecz Rozwoju Zrównoważonego Rolnictwa i Ochrony Przyrody	Dolistowska 21 19-110 Goniądz
10.	Osowieckie Towarzystwo Fortyfikacyjne	Osowiec - Twierdza 31 lok. 16 19-110 Osowiec-Twierdza
11.	Towarzystwo Przyjaciół Goniądza	Stary Rynek 23 19-110 Goniądz
12.	Stowarzyszenie "Rodzina"	Plac 11 Listopada 37 19-110 Goniądz
13.	Ochotnicza Straż Pożarna w Wólce Piasecznej	Wólka Piaseczna 8a 19-110 Wólka Piaseczna

14.	Ochotnicza Straż Pożarna w Osowcu	Osowiec 59a 19-110 Osowiec
15.	Ochotnicza Straż Pożarna w Goniądzu	Stary Rynek 7 19-110 Goniądz
16.	Ochotnicza Straż Pożarna w Klewiance	Klewianka 10 19-110 Klewianka
17.	Ochotnicza Straż Pożarna w Białosukni	Białosuknia 26 19-110 Białosuknia
18.	Ochotnicza Straż Pożarna w Downarach	Downary 30b 19-110 Downary
19.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Goniądzu	Kościuszki 21 19-110 Goniądz
20.	Fundacja Centrum Edukacji i Rozwoju	Downary 52 lok.1 19-110 Downary
21.	Stowarzyszenie Ptaki Polskie	Dolistowska 21 19-110 Goniądz

Źródło: bazy.ngo.pl

Najbardziej aktywni społecznie są mieszkańcy miejscowości Goniądz. W sumie funkcjonuje tam 12 organizacji pozarządowych. W sołectwie Białosuknia, Budne oraz Klewianka działają po 2 organizacje pozarządowe. W sołectwach Osowiec, Osowiec Twierdza, wólka Piaseczna zarejestrowano po 1 organizacji pozarządowej.

2.2 Udział w życiu publicznym

W bardzo dużej mierze jakość życia w gminie zależy od aktywności obywatelskiej poszczególnych mieszkańców. Każdy może bowiem wpływać na to, jak rozwiązywane są problemy w danym sołectwie, w najbliższym otoczeniu. Partycypacja obywatelska wpływa na jakość życia mieszkańców, można stwierdzić, iż jakość funkcjonowania społeczności lokalnej i jakość życia w danej społeczności jest wprost proporcjonalna do poziomu partycypacji obywatelskiej.

W celu określenia udziału mieszkańców w życiu publicznym zbadano poziom frekwencji wyborczej mieszkańców gminy Goniądz.

Tabela 19. Zestawienie frekwencji w wyborach prezydenckich w gminie Goniądz w 2015 roku

Numer obwodu głosowania	Granice obwodu	Frekwencja wybory prezydenckie
1	Miasto Goniądz	47,32%
	Dawidowizna	
	Doły	
	Łazy	
	Mierkienniki	
	Szafranki	
	Wójtówstwo	

2	Downary	45,85%
	Downary Plac	
	Kramkówka Duża	
	Kramkówka Mała	
	Olszowa Droga	
	Osowiec-Twierdza	
	Owieczki	
	Uścianek	
3	Białosuknia	39,40%
	Klewianka	
	Piwowary	
4	Budne	45,07%
	Osowiec	
	Płochowo	
	Wólka Piaseczna	
5	Krzecze	39,78%
	Smogorówka Dolistowska	
	Smogorówka Goniądzka	
	Wroceń	

Źródło: pkw.gov.pl

Tabela 20. Zestawienie frekwencji w wyborach parlamentarnych w gminie Goniądz w 2015 roku

Numer obwodu głosowania	Granice obwodu	Frekwencja wybory parlamentarne
1	Miasto Goniądz	40,71%
	Dawidowizna	
	Doły	
	Łazy	
	Mierkienniki	
	Szafranki	
	Wójtówstwo	
2	Downary	42,82%
	Downary Plac	
	Kramkówka Duża	
	Kramkówka Mała	
	Olszowa Droga	
	Osowiec-Twierdza	
	Owieczki	
	Uścianek	
3	Białosuknia	29,84%
	Klewianka	
	Piwowary	
4	Budne	40,00%

5	Osowiec	34,61%
	Płochowo	
	Wólka Piaseczna	
	Krzecze	
	Smogorówka Dolistowska	
	Smogorówka Goniądzka	
	Wroceń	

Źródło: pkw.gov.pl

2.3 Sfera gospodarcza

2.3.1 Stopień przedsiębiorczości

Liczba podmiotów gospodarki narodowej obejmuje podmioty zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON), tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, z wyłączeniem osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne³.

W 2016 roku na terenie gminy Goniądz działało w sumie 276 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON. Liczba podmiotów sektora publicznego wynosiła 24, zaś sektor prywatny to 245 podmiotów. Porównując liczbę podmiotów w 2016 roku w stosunku do 2011 odnotowano wzrost o ok. 10 %. Liczba podmiotów w sektorze prywatnym wzrosła o 23, w przypadku sektora publicznego odnotowano zmniejszenie liczby podmiotów o 4. W sektorze prywatnym dominującą formą prawną są osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które stanowią około 77% wszystkich podmiotów sektora prywatnego.

Tabela 21. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Goniądz w latach 2011-2016

Wyszczególnienie	Lata					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sektor publiczny	28	36	35	36	26	24
Sektor prywatny	222	221	232	241	241	245
Ogółem	250	257	267	277	269	276

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela 22. Podmioty gospodarki narodowej wg wielkości zatrudniania w gminie Goniądz w latach 2011-2016

Wielkość zatrudniania	Lata					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
0-9	236	245	255	265	258	265
10-49	13	9	9	9	8	8
50-249	1	3	3	3	3	3

Źródło: Bank Danych Lokalnych

³Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Analizując podmioty gospodarcze według wielkości zatrudnienia w gminie Goniądz, to największy udział stanowią mikro przedsiębiorcy zatrudniający do 9 osób. W 2016 roku mikro przedsiębiorcy stanowili 96% wszystkich przedsiębiorców w gminie. W odniesieniu do roku 2011 liczba podmiotów zatrudniających od 0 do 9 osób zwiększyła się o 29 podmiotów. Małe przedsiębiorstwa zatrudniające od 10 do 49 pracowników stanowią 3% wszystkich podmiotów. Od roku 2011 odnotowano spadek, liczba podmiotów zmniejszyła się do 8. Na terenie gminy nie ma zarejestrowanych średnich i dużych przedsiębiorstw.

Tabela 23. Struktura branżowa podmiotów funkcjonujących w gminie Goniądz w 2016 roku

Wyszczególnienie	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Ogółem
Sekcja A- Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	15	15
Sekcja B- Górnictwo i wydobywanie	0	0	0
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	0	17	17
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	2	4
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	0	1
Sekcja F- Budownictwo	0	51	51
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	0	48	49
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	0	17	17
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2	17	19
Sekcja J - Informacja i komunikacja	0	4	4
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	7	8
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	9	11
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	0	10	11
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	9	9
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	3	6	9
Sekcja P - Edukacja	10	6	16
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3	4	7
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4	7	11
Sekcje S i T- Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	16	16

Sekcja U - organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0
Razem:	24	245	276

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Najważniejsze branże gospodarki w gminie to budownictwo w zakresie roboty budowlane specjalistyczne i roboty budowlane związane z wznoszeniem budynków. Drugą grupą jest handel hurtowy i detaliczny.

Poniższa tabela zawiera wykaz głównych przedsiębiorców na terenie gminy Goniądz.

Tabela 24. Główni przedsiębiorcy na terenie gminy Goniądz

Lp.	Nazwa i adres	Adres
1.	Bartłowizna Centrum Szkoleniowo – Wypoczynkowe w Goniądzu	ul. Nadbiebrzańska 32 19-110 Goniądz
2.	Firma Budowlana Marian Chmielewski	ul. Ogrodowa 19, 19-110 Goniądz
3.	Goniądz Serwis Artur Cywiński & Karol Jankowski	Plac 11 Listopada 44, 19-110 Goniądz
4.	Usługi Hydrauliczne Andrzej Dzierżanowski,	ul. Kościuszki 33, 19-110 Goniądz
5.	VOLTRANS s.c. Usługi Handlowo – Transportowe Piotr Uścińowicz i Adam Horczak,	ul. Wojska Polskiego 70, 19-110 Goniądz
6.	Usługi Transportowo – Handlowe Adam Jędryś	ul. Kościuszki 30/16, 19-110 Goniądz
7.	Zakład Instalatorstwa Elektrycznego i Pomiarów Wiesław Kulikowski	ul. Mickiewicza 1, 19-110 Goniądz
8.	P.H.U. EMKA Mirosław Kryński	ul. Wojska Polskiego 18/2, 19-110 Goniądz
9.	Tartak Usługowo – Handlowy Stanisław Konaszewski Łukasz Kramkowski	Dawidowizna 28, 19-110 Goniądz
10.	Pogotowie Drzewne Robert Kraszewski	ul. Wojska Polskiego 29, 19-110 Goniądz
11.	ABKW Transport Adam Karpiej	ul. Wojska Polskiego 23, 19-110 Goniądz
12.	Biuro Rachunkowe „ATENA” Aneta Kulikowska	ul. Wojska Polskiego 88, 19-10 Goniądz
13.	Skład Budowlany Dawid Paweł Kulikowski	ul. Wojska Polskiego 61a, 19-110 Goniądz
14.	Montaż Instalacji sanitarnych i Centralnego Ogrzewania Roman Konopko	ul. Piotra z Goniądza 20, 19-110 Goniądz
15.	Sklep Spożywczo –Przemysłowy Jadwiga Lenczewska	ul. Kościuszki 43, 19-110 Goniądz
16.	Kamieniarstwo Budowlane Dariusz Łabanowski	Białosuknia 87, 19-110 Goniądz

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY GONIĄDZ

17.	Firma "WOOLTEX" n/Biebrzą spółka cywilna	Klewianka 114, 19-110 Goniądz
18.	Tartak Usługowo - Handlowy "Tar" Snarski Tadeusz	Kramkówka Duża 51a, 19-110 Goniądz
19.	"PYSIO" Sklep Spożywczo przemysłowy Joanna Pawełkowska	Plac 11 Listopada 21/2, 19-110 Goniądz
20.	Sklep Spożywczo-Przemysłowy Franciszek Lewandowski	Smogorówka Dolistowska 12/1 19-110 Goniądz
21.	Sklep Spożywczo - Przemysłowy "MARTEX"	Plac 11 Listopada 41/1, Goniądz
22.	Sklep Spożywczo - Przemysłowy "NINA" Barbara Man	ul. Kościuszki 43A, 19-110 Goniądz
23.	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych Dariusz Mikucki	Downary Plac 27, 19-110 Goniądz
24.	Projektowanie i montaż Sanitarny Zbigniew Nowicki	ul. Św. Rozalii 2, 19-110 Goniądz
25.	Sklep SEZAM Marek Obrządkiewicz Sklep Wielobranżowy	Pl. 11 Listopada 20, 19-110 Goniądz
26.	Zakład Murarski Janusz Rutkowski	ul. Ogrodowa 6, 19-110 Goniądz
27.	Studio urody Paola Paulina Olkowska	Pl. 11 listopada 29, 19-110 Goniądz
28.	Sklep wielobranżowy MARTA	ul. Wojska Polskiego 1, 19-110 Goniądz
29.	Szar – Bud Roboty ogólnobudowlane Szczepan Sawicki,	Pl. 11 Listopada 24/1, 19-110 Goniądz
30.	Gospodarstwo Agroturystyczne Joanna i Robert Dembowscy	Wroceń 44, 19-110 Goniądz
31.	Gospodarstwo Agroturystyczne Arkadiusz Sosnowski	ul. Bednarska 6, 19-110 Goniądz
32.	Usługi Dekarskie Adam Wojtach	Białosuknia 9, 19-110 Goniądz
33.	Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe. Stacja Kontroli Pojazdów Celina Wołyńska,	ul. Wojska Polskiego 86, 19-110 Goniądz
34.	Firma Handlowo – Usługowa TOM – ROL Tomasz Hryniewicki	ul. Wojska Polskiego 61a, 19-110 Goniądz
35.	Przedsiębiorstwo Handlowe Grzegorz Ciochanowski	ul. Wojska Polskiego 74/1, 19-110 Goniądz
36.	Lewiatan Podlasie	ul. Szpitalna 3, 19-110 Goniądz
37.	Magnus Sklep Spożywczo - Mięsny Bożena Magnuszewska	ul. Mickiewicza 14, 19-110 Goniądz
38.	Sklep spożywczy Marianna Niemczynowicz	Plac 11 Listopada 29, 19-110 Goniądz

39.	Przedsiębiorstwo Handlowo- Usługowe Halina i Krzysztof Puciato	Ul. Plac 11 Listopada 29, 19-110 Goniądz
40.	Sklep z odzieżą używaną Waldemard Skubich	Ul. Stary Rynek 15, 19-110 Goniądz

Źródło: informacje z Urzędu Miejskiego w Goniądzu

W tabeli poniżej przedstawiono wykaz podmiotów gospodarczych w podziale na sołectwa.

Tabela 25. Wykaz podmiotów gospodarczych na terenie gminy Goniądz w podziale na sołectwa

Lp.	Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych [szt.]
1.	Białosuknia	14
2.	Budne	0
3.	Dawidowizna	7
4.	Doły	3
5.	Downary	23
6.	Goniądz	167
7.	Klewianka	7
8.	Kramkówka Duża	9
9.	Kramkówka Mała	1
10.	Krzecze	2
11.	Łazy	1
12.	Mierkienniki	0
13.	Olszowa Droga	1
14.	Osowiec	11
15.	Osowiec-Twierdza	0
16.	Owieczki	4
17.	Piwowary	2
18.	Płochowo	0
19.	Smogorówka Dolistowska	3
20.	Smogorówka Goniądzka	7
21.	Szafranki	2
22.	Uścianek	0
23.	Wojtówstwo	5
24.	Wólka Piaseczna	4
25.	Wroceń	3
	Razem	276

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Według danych przedstawionych w tabeli najwięcej podmiotów gospodarczych działa na terenie miejscowości Goniądz – 167 podmiotów, w sołectwie Downary 23 podmioty i sołectwie Białosuknia 14 podmiotów. Brak działalności gospodarczej odnotowano w sołectwach: Budne, Mierkienniki, Płochowo i Uścianek.

2.4 Sfera środowiskowa

2.4.1 Obszary chronione

Lasy i grunty leśne w gminie Goniądz według danych GUS w 2015 roku zajmują powierzchnię 11 989,56 ha. Wskaźnik lesistości wynosi 31,6% i jest wyższy od wskaźnika dla województwa podlaskiego, który wynosi 30,8% i dla powiatu monieckiego 20,7%. Lasy gminy Goniądz według podziału Polski na krainy przyrodniczo-leśne znajdują się w obrębie IV Krainy Mazowiecko-Podlaskiej, dzielnicy Niziny Podlaskiej. W podziale administracyjnym lasy należą do Nadleśnictwa Knyszyn i Rajgród.

Tabela 26. Powierzchnia lasów w gminie Goniądz

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
Grunty leśne publiczne ogółem	8 708,56
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	585,66
Grunty leśne prywatne	3 281,00
Ogółem	11 989,56

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Według danych GUS powierzchnia lasów prywatnych na koniec 2015 r. wynosiła 3 281,00 ha, co stanowi około 27% powierzchni lasów ogółem w gminie Goniądz. Powierzchnia lasów państwowych wynosiła 8 708,56 ha. Grunty leśne w zarządzie Lasów Państwowych stanowią ok. 5% lasów w gminie. Lasy prywatne mają głównie charakter gospodarczy, w których pozyskuje się drewno do różnych celów, głównie na potrzeby własne właścicieli. Pełnią one również funkcję wodno i glebochronną, krajobrazową oraz ostoję dla ptaków i zwierząt.

W gminie Goniądz obszary chronione zajmują powierzchnię 22 988,55 ha, co stanowi ok. 83% obszaru gminy. Obszary Natura 2000 zajmują 77,49% obszaru gminy. Na terenie gminy Goniądz znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Biebrzański Park Narodowy,
- Obszar Chronionego Krajobrazu - Dolina Biebrzy,
- Obszar Natura 2000 - Dolina Biebrzy,
- Obszar Natura 2000 - Ostoja Biebrzańska.

Rysunek 3. Położenie Biebrzańskiego Parku Narodowego wraz z otuliną w gminie Goniądz

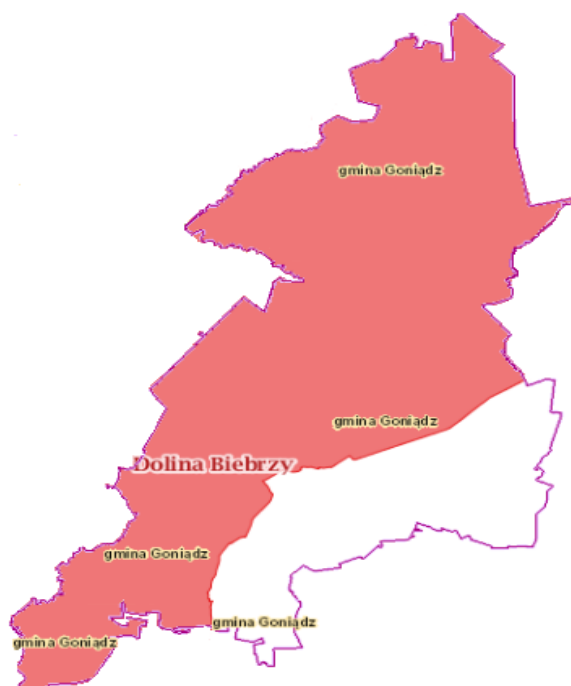
Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

Rysunek 4. Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Biebrzy” na terenie gminy Goniądz

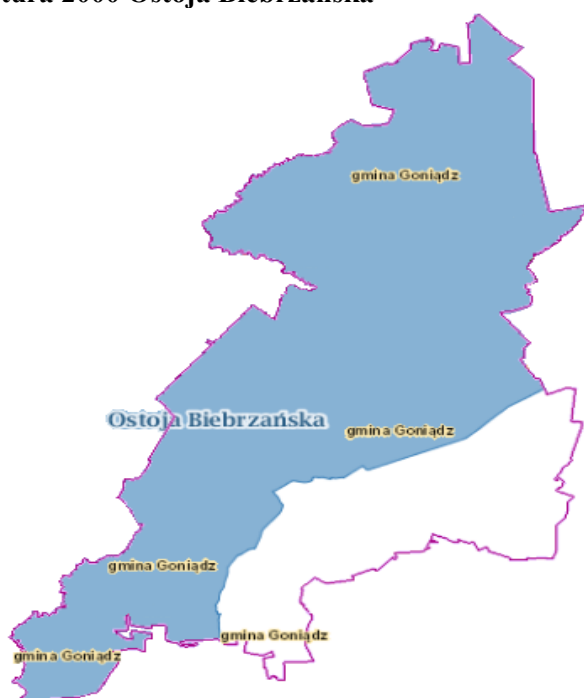
Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

Rysunek 5. Obszar Natura 2000 Dolina Biebrzy na terenie gminy Goniądz

Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

Rysunek 6. Obszar Natura 2000 Ostoja Biebrzańska

Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

Na terenie gminy Goniądz ustanowione są dwa pomniki przyrody:

- Drzewo położone przy granicy działek oznaczonych numerem porządkowym 29 i 31 przy ul. Wojska Polskiego w Goniądzu,

- Drzewo położone we wsi Olszowa Droga⁴.

2.4.2 Zanieczyszczenie powietrza

Substancjami zanieczyszczającymi, mającymi największy udział w emisji zanieczyszczeń, pochodzącymi głównie z procesów spalania energetycznego są: tlenki azotu (NO-NO₂), dwutlenek siarki (SO₂), tlenek węgla (CO) i pyły. Od środków transportu największy udział w emisji zanieczyszczeń mają: tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO-NO₂) i benzen (C₆H₆). Głównymi źródłami zanieczyszczeń atmosfery na terenie powiatu są rozproszone źródła emisji z sektora komunalno – bytowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne związane z ruchem pojazdów.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2015 r. emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem z terenu powiatu monieckiego wynosiła 27 044 ton. W ostatnim roku zanotowano zmniejszenie emisji, choć na przestrzeni ostatnich kilku lat utrzymuje się trend rosnący⁵.

Ocena stopnia zanieczyszczenia powietrza na terenie woj. podlaskiego dokonywana jest w oparciu o pomiary kontrolne głównych zanieczyszczeń bezpośrednio emitowanych do atmosfery (emisja) oraz badania monitoringowe substancji powstających w atmosferze (imisja).

Gmina Goniądz znajduje się na terenie „Strefy Podlaskiej” obejmującej wszystkie, za wyjątkiem Aglomeracji Białostockiej, powiaty województwa podlaskiego, dla której wykonywana jest corocznie (zgodnie art. 89 Ustawy Prawo ochrony środowiska - (Dz. U. 2017, poz. 519 t. j.)) „Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego”. Ocena wykazała za rok 2015 przekroczenia normy pyłu PM 2,5 oraz benzo(a)pirenu dla kryterium oceny - ochrona zdrowia. Do oceny jakości powietrza na terenie całego województwa służą również pomiary na potrzeby oceny narażenia ekosystemów. Badania prowadzone są na stacji tła wiejskiego w m. Borsukowizna (gm. Krynki). Wykonywany jest tam pomiar automatyczny dwutlenku siarki, tlenków azotu i ozonu. W 2015 r. stwierdzono przekroczenia poziomów celów długoterminowych dla ozonu zarówno dla kryteriów: ochrony zdrowia i ochrona roślin. Taką ocenę potwierdzają wyniki badań prowadzonych od 2004 r.

Na terenie gminy Goniądz nie są prowadzone bezpośrednio pomiary stężeń zanieczyszczeń w powietrzu.

2.4.3 Hałas

Do podstawowych czynników mających wpływ na klimat akustyczny miasta zaliczyć należy komunikację drogową oraz w znacznie mniejszym stopniu hałas przemysłowy, którego uciążliwość ma charakter lokalny o stosunkowo niedużym zasięgu. Skala zagrożeń hałasem przemysłowym nie jest zbyt duża, a zasięg jego oddziaływania ma zwykle charakter lokalny.

Na terenie gminy Goniądz nie występują przekroczenia poziomu hałasu.

⁴ www.crfop.gdos.gov.pl

⁵ Informacja o stanie środowiska na terenie powiatu monieckiego, WIOŚ Białystok, listopad 2016

2.4.4 Azbest

Azbest zaliczany jest do grupy dziesięciu najbardziej szkodliwych substancji. Znajduje się w opracowanym przez Ministerstwo Zdrowia wykazie substancji obejmującym substancje o udowodnionym działaniu rakotwórczym. Azbest tylko w niewielkim stopniu wnika do organizmu innymi drogami niż przez drogi oddechowe - ale translokacja i usuwanie pyłu z organizmu powodują, że szkodliwe działanie azbestu może dotyczyć także narządów i tkanek nienależących do układu oddechowego.

Gmina Goniądz opracowała program usuwania wyrobów zawierających azbest. Zgodnie z opracowanym dokumentem na terenie gminy Goniądz zinwentaryzowano 104 300 m² wyrobów azbestowych. Popularnym eternitem pokrytych jest 306 budynków mieszkalnych i gospodarczych, w tym 6 budynków użyteczności publicznej o łącznej powierzchni 3645 m², co stanowi ponad połowę gospodarstw na terenie gminy.

Tabela 27. Ilość i miejsce występowania azbestu na terenie miasta i gminy Goniądz (stan na 30.09.2008 r.)

Lp.	Nazwa sołectwa	Ilość wyrobów zawierających azbest [m ²]
1.	Białosuknia	5 264
2.	Budne	924
3.	Dawidowizna	7 111
4.	Doły	2 594
5.	Downary	0
6.	Goniądz	6 582
7.	Klewianka	9992
8.	Kramkówka Duża	3 644
9.	Kramkówka Mała	1 444
10.	Krzecze	9 094
11.	Łazy	2 133
12.	Mierkienniki	2 470
13.	Olszowa Droga	1 250
14.	Osowiec	1 234
15.	Osowiec-Twierdza	1 350
16.	Owieczki	3 644
17.	Piwowary	8 150
18.	Płochowo	500
19.	Smogorówka Dolistowska	9 264
20.	Smogorówka Goniądzka	9 768
21.	Szafranki	1 388
22.	Uścianek	1 690
23.	Wojtówstwo	2 169
24.	Wólka Piaseczna	10 927
25.	Wroceń	1 714
	Razem:	104 300

Źródło: Program Gminy Goniądz usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest

2.5 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

2.5.1 Infrastruktura techniczna

Według danych GUS długość sieci wodociągowej i liczba przyłączonych gospodarstw systematycznie rośnie z roku na rok. W 2015 roku długość sieci wodociągowej wynosiła 70,3 km, z 1119 przyłączami prowadzącymi do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Istniejący system zaopatrzenia w wodę zapewnia dostawę 75,3% mieszkańców gminy Goniądz.

Tabela 28. Sieć wodociągowa na terenie gminy Goniądz

Wyszczególnienie	Lata					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	67,7	67,7	70,3	70,3	70,3	70,3
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	992	992	1 022	1 048	1 074	1 119

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W powyższej tabeli przedstawiono stan sieci wodociągowej w latach 2010-2015 w gminie Goniądz. Długość czynnej sieci wodociągowej od 2010 roku zwiększyła się o 2,6 km. Liczba przyłączy dla budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wzrosła o 127 szt. W tabeli poniżej przedstawiono liczbę osób podłączonych do sieci wodociągowej w poszczególnych sołectwach w gminie Goniądz.

Tabela 29. Liczba mieszkańców z dostępem do sieci wodociągowej w gminie Goniądz

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba ludności podłączonej do sieci wodociągowej
1.	Białosuknia	290
2.	Budne	38
3.	Dawidowizna	116
4.	Doły	65
5.	Downary	336
6.	Goniądz	1809
7.	Klewianka	280
8.	Kramkówka Duża	204
9.	Kramkówka Mała	100
10.	Krzecze	116
11.	Łazy	80
12.	Mierkienniki	0
13.	Olszowa Droga	0
14.	Osowiec	289
15.	Owieczki	85
16.	Piwowary	130
17.	Płochowo	44
18.	Smogorówka Dolistowska	90
19.	Smogorówka Goniądzka	120
20.	Szafranki	44

21.	Uścianek	0
22.	Wojtówstwo	0
23.	Wólka Piaseczna	90
24.	Wroceń	150
Razem:		4476

Źródło: Urząd Miejski w Goniądzu

Według danych GUS w 2015 roku w gminie Goniądz długość sieci kanalizacyjnej wynosiła 18,2 km, liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wyniosła 400 szt. Z sieci kanalizacyjnej w 2015 roku w gminie korzystało 1400 mieszkańców. Stopień skanalizowania gminy w 2014 roku wyniósł 27,65%. Na przestrzeni lat 2008-2015 sieć kanalizacyjna została rozbudowana o 3,5 km, liczba przyłączy do budynków mieszkalnych wzrosła o 229 szt.

Tabela 30. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Goniądz

Wyszczególnienie	Lata					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	14,7	14,7	17,5	17,6	18,2	18,2
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	268	316	353	355	397	400

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę ludności podłączonej do sieci kanalizacyjnej w poszczególnych sołectwach w gminie.

Tabela 31. Liczba ludności podłączonej do sieci kanalizacyjnej w gminie Goniądz

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba ludności podłączonej do sieci kanalizacyjnej
1.	Białosuknia	0
2.	Budne	0
3.	Dawidowizna	0
4.	Doły	0
5.	Downary	0
6.	Goniądz	1700
7.	Klewianka	0
8.	Kramkówka Duża	0
9.	Kramkówka Mała	0
10.	Krzecze	0
11.	Łazy	0
12.	Mierkienniki	0
13.	Olszowa Droga	0
14.	Osowiec	0
15.	Owieczki	86

16.	Piwowary	0
17.	Płochowo	0
18.	Smogorówka Dolistowska	0
19.	Smogorówka Goniądzka	0
20.	Szafranki	0
21.	Uścianek	0
22.	Wojtówstwo	0
23.	Wólka Piaseczna	0
24.	Wroceń	0
	Razem:	1786

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Goniądzu

Z powyższych danych wynika, że częściowo skanalizowana jest miejscowość Goniądz i sołectwo Owieczki. Ludność zamieszkująca pozostałe sołectwa na terenie gminy Goniądz nie posiada dostępu do kanalizacji. Poniżej przedstawiono liczbę zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

Tabela 32. Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w poszczególnych sołectwach w gminie Goniądz

Lp.	Nazwa sołectwa	Liczba zbiorników bezodpływowych	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków
1.	Białosuknia	64	8
2.	Budne	6	3
3.	Dawidowizna	19	7
4.	Doły	14	0
5.	Downary	38	9
6.	Goniądz	0	0
7.	Klewianka	62	9
8.	Kramkówka Duża	35	10
9.	Kramkówka Mała	20	6
10.	Krzecze	16	2
11.	Łazy	10	5
12.	Mierkienniki	9	4
13.	Olszowa Droga	7	0
14.	Osowiec	69	15
15.	Owieczki	25	4
16.	Piwowary	21	6
17.	Płochowo	9	4
18.	Smogorówka Dolistowska	17	6
19.	Smogorówka Goniądzka	22	4
20.	Szafranki	23	1
21.	Uścianek	3	0
22.	Wojtówstwo	10	2
23.	Wólka Piaseczna	13	7
24.	Wroceń	58	19
	Razem:	570	131

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Goniądzu

Na terenie gminy komunalne oczyszczalnie ścieków znajdują się w Goniądzu i Twierdzy Osowiec o przepustowości 400 m³/d i 150 m³/d. Są to oczyszczalnie biologiczne, a w przypadku

Twierdzy Osowiec z podwyższonym usuwaniem związków biogenych. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rzeka Czarna Struga (dopływ Biebrzy)⁶.

2.5.2 Infrastruktura społeczna

Infrastruktura społeczna obejmuje usługi w zakresie prawa, bezpieczeństwa, oświaty i nauki, opieki społecznej i służb zdrowia. Pełni ona szereg funkcji:

- Funkcje wypoczynkową, rekreacyjną i zdrowotną dla segmentu związanego z kulturą i turystyką,
- Funkcje wychowawczą, edukacyjną i kulturalną dla segmentu oświaty,
- Funkcje zdrowotną, związaną z funkcjonowaniem ośrodków i centrów zdrowia,
- Funkcje profilaktyczną polegającą na zapobieganiu negatywnym zjawiskom społecznym, takim jak ubożenie, analfabetyzm i marginalizacja, zły stan zdrowia.

Infrastruktura społeczna zaspokaja potrzeby socjalne, oświatowe i kulturowe ludności. Jest ona bezpośrednio związana z jakością życia społeczeństwa, wraz z rozwojem infrastruktury społecznej rośnie poziom życia mieszkańców, co w efekcie przekłada się na rozwój lokalny i regionalny.

2.5.3 Infrastruktura sportowa i turystyczna

Infrastruktura sportowa na terenie gminy Goniądz znajduje się w następujących lokalizacjach:

- Boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Goniądzu,
- Boisko do siatkówki plażowej przy Miejskim Ośrodku Wypoczynku i Rekreacji w Goniądzu,
- Boisko przy szkole podstawowej w Downarach,
- Kort tenisowy przy Ośrodku wypoczynkowym Bartłowizna,
- Boisko przy byłych szkołach podstawowych w Osowcu, Białosukni, Wroceniu, Klewiance.

Gmina Goniądz ze względu na swoje walory przyrodnicze i położenie w centralnej części doliny Biebrzy posiada wiele atrakcji turystycznych tj. szlaki piesze, kajakowe, rowerowe, sąsiedztwo siedziby Biebrzańskiego Parku Narodowego oraz XIX-wieczną zabytkową Twierdzę Osowiec.

Biebrzański Szlak Podwodny w Goniądzu to pierwszy w Polsce i drugi w Europie szlak podwodny. W 2010 roku zostało utworzone stowarzyszenie Biebrzański Klub Płetwonurków Meander. Do najważniejszych celów działalności stowarzyszenia należy uwalnianie Biebrzy od zalegających śmieci, propagowanie unikalnych i niepowtarzalnych uroków rzeki oraz wzbudzanie świadomości, że pod wodą nic się nie ukryje. Od 23 sierpnia 2014 roku szlak jest dostępny podwodnym turystom. Szlak pod nazwą "Po drugiej stronie lustra", to tak naprawdę

⁶ Program Ochrony Środowiska Gminy Goniądz do 2015 r.

cztery różne trasy. Pierwsza, podstawowa, ma ok. 1,8 km i dostępna jest bez ograniczeń - przy zachowaniu zasad obowiązujących w Biebrzańskim Parku Narodowym (m.in. konieczność zakupu biletu wstępu). Średnia jego głębokość to ok. 2 m, choć są miejsca gdzie jest 5 i 7 metrów głębokości.

Na terenie Biebrzańskiego Parku Narodowego jest wiele ścieżek edukacyjno-przyrodniczych:

- Bagno – to wciaga, czyli Biebrzańskie SPA,
- Ścieżka edukacyjna Terenowy Ośrodek Edukacyjny (TOE) „Góra Skobla” - znaki czerwone - 2 km,
- Ścieżka edukacyjna Terenowy Ośrodek Edukacyjny „Kładka” - znaki zielone - 2,2 km,
- Ścieżka przyrodniczo-historyczna – znaki zielone „Wokół Fortu IV Twierdzy Osowiec” – 4,5 km,
- Ścieżka przyrodnicza – znaki zielone „Barwik” 2,5 km,
- Ścieżka edukacyjna – „Grobla Honczarowska”- 3,4 km,
- Ścieżka przyrodnicza „Długa Luka” – 0,4 km,
- Ścieżka „Czerwone Bagno” – 1 km,
- Ścieżka „Wydmy”- 2,4 km,
- Ścieżka edukacyjna – „Borek Bartny”- 0,25 km,
- Ścieżka przyrodnicza „Brzeziny Kapickie” 4,2 km,
- Ścieżka edukacyjna „Biały Grąd” – 3,2 km,
- Ścieżka edukacyjna „Sośnia”.

W budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Goniądzu od 2013 roku mieści się Biebrzańska Izba Regionalna. Ideą powstania muzeum było zachowanie zasobów kulturowych i historycznych Doliny Biebrzy. W izbie eksponowane są przedmioty codziennego użytku charakterystyczne dla gospodarstw domowych oraz gospodarstw rolnych z początku XX wieku. Prezentowane są także fotografie przedstawiające dawny Goniądz i jego mieszkańców.

Przez gminę Goniądz przebiega szlak rowerowy Green Velo, który biegnie od Augustowa wzdłuż Kanału Augustowskiego przez Dolistowo, Goniądz i stację kolejową przy Twierdzy Osowiec. Kolejny etap to tak zwana „Carska Droga”, czyli stara droga, biegnąca od Osowca lewym brzegiem Biebrzy na południe do Strękowej Góry. Odcinek ten pozwala na obserwację rozległych bagien. Na trasie jest wiele punktów widokowych i kładek, prowadzących wśród łąk i bagien. Znaczna część tego szlaku biegnie w pobliżu Podlaskiego Szlaku Bocianiego, wchodzącego w sieć szlaków Greenways.

Na terenie gminy jedną z atrakcji jest możliwość spływu kajakowego Biebrzą. W trakcie spływu można poznać rośliny wodne, odkryć ślady bytowe bobrów i zobaczyć wiele gatunków ptaków. Do wyboru są następujące warianty trasy:

- Dolistowo-Goniądz (15 km),
- Wroceń-Goniądz (12 km),
- Goniądz-Osowiec (7,4 km),

- Goniądz-Biały Grąd (22 km).

Gmina Goniądz realizuje funkcje turystyczne dzięki rekreacji i istniejącej bazie noclegowej, z której korzystają turyści. Poniżej przedstawiono obiekty noclegowe.

Tabela 33. Obiekty noclegowe

Lp.	Obiekt noclegowy	Lokalizacja
1.	Gospodarstwo agroturystyczne Moniuszko Danuta, Jerzy	ul. Szpitalna 37 Goniądz
2.	Dolistówka Nowicka Elżbieta	ul. Dolistowska 11, Goniądz
3.	Agroturystyka Okulczyk Anna	ul. Jagiellońska 11 Goniądz
4.	„Słoneczna Dolina” Pełczyńska Alina	ul. Dolistowska 9 Goniądz
5.	Agroturystyka w Biebrzańskim Parku Narodowym Pełczyńska Zdzisława	ul. Grodzieńska 8 Goniądz
6.	Gospodarstwo Agroturystyczne Łosiowy Kąt Rolnik Teresa	Wólka Piaseczna 22
7.	Agroturystyka Łosiedle Rutkowska Izabela	ul. Nowy Świat 2a Goniądz
8.	Kamping Agroturystka nad Biebrzą „Sośniaki” Sosonowski Arkadiusz	ul. Bednarska 7 Goniądz
9.	Szorcówka Szorc Adam	Dawidowizna 57
10.	Pokoje nad Biebrzą Wierzbicka Aldona	ul. Majora Węgielnego 14 Goniądz
11.	Biebrzański Eden Zimnoch Adam	Szafranki 2
12.	Kamping Miejski Ośrodek Wypoczynku i Rekreacji „Nad Biebrzą”	ul. Demokratyczna 10 Goniądz
13.	Baranówka	Dawidowizna 28
14.	Pole namiotowe AR-TOUR Bielawski Artur	ul. Rybacka 12 Goniądz
15.	Pensjonat nad Biebrzą Bielawski Wojciech	ul. Rybacka 10 Goniądz
16.	Pokoje „na Trójkacie” Chmielewski Konrad	ul. Kościuszki 22 Goniądz
17.	Gospodarstwo agroturystyczne „Dolina Biebrzy” Dembowski Robert i Joanna	Wroceń 44
18.	Gospodarstwo Agroturystyczne „Na szlaku” Dembowski Krzysztof	Krzecze 16
19.	Wilcza Jama Gryko Marek Beata	Downary Plac 24
20.	Pokoje u Sołtysa Jędrzejczak Tomasz	Dawidowizna 27
21.	Agroturystyka nad Biebrzą „Pod lipami” Kochanowska Janina	ul. Szpitalna 39 Goniądz
22.	Dom Gościnny nad Biebrzą Konaszewska Marianna	ul. Nadbiebrzańska 37 Goniądz

23.	„Noclegi u Jana” Kuć Agata	ul. Nadbiebrzańska 27 Goniądz
24.	Agroturystyka Kupisz Katarzyna	Wroceń 45A
25.	Wynajem Pokoi Lewalski Adam	ul. Dolistowska 5 Goniądz
26.	Dom nad Biebrzą Mocarska Wanda	ul. Jagiellońska 29 Goniądz

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Goniądzu

Na terenie gminy Goniądz objęte ścisłą ochroną Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku są następujące obiekty:

- pierwotny układ przestrzenny miasta, obejmujący swym zasięgiem Plac 11 Listopada, Stary Rynek, ul. Jadźwingowską oraz część ulic Mickiewicza, Kościuszki i Wojska Polskiego,
- kościół parafialny pw. Świętej Agnieszki i Św. Antoniego Padewskiego, wybudowany w latach 1922-24. Zaprojektowany przez Oskara Sosnowskiego jest budowlą bazylikową, trójnawową, z pseudotranseptem, ośmioboczną kaplicą Świętego Antoniego i dwuwieżową fasadą. W nawie głównej znajdują się sklepienia kolebkowe, natomiast w nawach bocznych i prezbiterium krzyżowe z zabytkowym krucyfiksem z przełomu XVII i XVIII w .
- kaplica p.w. Św. Floriana wzniesiona w 1864 roku,
- cmentarz rzymskokatolicki (najstarsza część),
- kaplica cmentarna p.w. Ducha Świętego z 1907 roku⁷.

Oprócz wymienionych obiektów objętych ochroną na terenie gminy znajdują się obiekty o wartościach kulturowych. Obiekty te zostały wymienione w tabeli poniżej.

Tabela 34. Obiekty kulturowe na terenie miejscowości Goniądz

Architektura i budownictwo:
ul. Grodzieńska
dom nr 2, drewn., pocz. XX w,
dom nr 5, drewn., l. 20 XX w.
ul. Kościuszki
dom nr 54, drewn., l. 20 XX w.
dom nr 62, mur., l. 20 XX w.
ul. Konstytucji 3 Maja
dom nr 24, drewn., pocz. XX w.
dom nr 67, mur. pocz. XX w.
ul. Mickiewicza
dom nr 6, mur., l. 20 XX w.
ul. Rybacka
dom nr 6, drewn., pocz. XX w.
ul. Wojska Polskiego

⁷ Plan Odnowy Miejscowości Goniądz na lata 2009-2018

dom nr 35, drewn., l. 20 XX w.
dom nr 42, drewn., l. 20 XX w.
dom nr 43, mur., l. 20 XX w.
dom nr 45, drewn., pocz. XX w.
Plac 11 Listopada
dom nr 33, mur., l. 20 XX w.
ul. Jagiellońska
młyn wodny, drewniany z końca XIX w.
Cmentarze:
część cmentarza rzymskokatolickiego nie wpisana do rejestru zabytków
Stanowiska archeologiczne zlokalizowane między ulicą Grodzieńską a Jagiellońską

Źródło: Plan Odnowy Miejscowości Goniądz na lata 2009-2018

2.5.4 Infrastruktura kultury

Aktywność kulturalna zaspokajana jest przede wszystkim przez organizację wydarzeń kulturowych przez instytucje kulturowe. Mieszkańcy, a w szczególności dzieci i młodzież borykają się z problemem biernego spędzania czasu wolnego, który wynika z różnych czynników, często bezpośrednio od nich niezależnych. Zapewnienie ciekawych propozycji spędzania czasu wolnego jest to o tyle ważne, że wpływa na zakres budowania społeczeństwa aktywnego i zintegrowanego, co w dzisiejszym świecie powinno stanowić priorytet dla władz i samych mieszkańców.

Ośrodkiem upowszechniającym kulturę w gminie jest Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu. Do zadań Gminnego Ośrodka Kultury należy rozwijanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych społeczeństwa, tworzenie warunków dla rozwoju amatorskich ruchów artystycznych. Organizowane są koncerty, spektakle, przeglądy, konkursy i warsztaty twórcze. Corocznie organizowane są liczne imprezy plenerowe, spotkania oraz wieczorki taneczne.

Na terenie gminy działają świetlice i kluby wiejskie, które zlokalizowane są w następujących sołectwach:

- Białosuknia,
- Downary,
- Klewianka,
- Kramkówka Duża,
- Kramkówka Mała,
- Osowiec,
- Płochowo,
- Wólka Piaseczna.

Do form działalności należy organizacja stałych zajęć z amatorskimi zespołami artystycznymi i koła zainteresowań działające przy Gminnym Ośrodku Kultury:

- Dziecięca grupa wokalna „Nadbiebrzańskie Nutki”,
- Dziecięcy zespół taneczny „Mikroklimat”,
- Zespół Pieśni i Tańca „Biebrza”,
- Klub Seniora,
- Czterogłosowy chór mieszany „Znad Biebrzy” złożonego z dorosłych mieszkańców Goniądza,
- Koła plastyczne,
- Klub Malucha,
- Koła muzyczne (nauka gry na gitarze, perkusji),
- Zespół Wokalno-Instrumentalny „Wariaci”,
- Koło teatralne „Pełnoletni”,
- Koło teatralne „Szuwarki”,
- Zajęcia aerobowo-integracyjne,
- Świetlica terapeutyczna „Azyl”,
- Goniądzki Klub Turystyki Aktywnej.

Tabela 35. Działalność domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic w gminie Goniądz w latach 2011-2015

Wyszczególnienie	Lata				
	2011	2012	2013	2014	2015
Imprezy	64	51	57	88	44
Uczestnicy imprez	7 325	7 564	7 175	12 514	11 065
Koła (kluby)	5	7	7	10	7
Członkowie kół (klubów)	142	142	154	195	140

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Zgodnie z danymi GUS w roku 2015 w gminie Goniądz zostało zorganizowanych zostało 44 imprez, w których wzięło udział 11 065 uczestników. W ramach działalności Ośrodka Kultury działało 7 kół (klubów), których liczba członków wynosiła 140 osób.

Do imprez organizowanych cyklicznie na terenie gminy należy Rock na Bagnie – festiwal rockowy w Goniądzu. Festiwal po raz pierwszy został zorganizowany w 2010 roku. Oficjalnym organizatorem imprezy jest Fundacja na Rzecz Rozwoju Powiatu Monieckiego, a partnerem Urząd Miejski w Goniądzu i Starostwo Powiatowe w Mońkach. W sezonie letnim przed Gminnym Ośrodkiem Kultury organizowane są Goniądzkie Jarmarki rękodzieła i zdrowej żywności.

Działalność upowszechniającą czytelnictwo prowadzi Publiczna Biblioteka Miasta i Gminy Goniądz, która jest połączona z Gminnym Ośrodkiem Kultury. Stan księgozbioru przedstawia się następująco:

Tabela 36. Stan księgozbioru Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Goniądz w 2015 roku

Wyszczególnienie	Liczba woluminów
------------------	------------------

Ogółem	15 207
Literatura piękna dla dorosłych	6 386
Literatura piękna dla dzieci	4 762
Literatura popularnonaukowa	4 059

Źródło: Sprawozdanie z działalności Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Goniądz w roku 2015

W 2015 roku księgozbiory Biblioteki powiększyły się o 354 książek. W 2015 roku w bibliotece zarejestrowano 177 czytelników. Najliczniejszą grupą czytelników są osoby w wieku 6-12 lat i 25-44 lata. Głównie wypożyczane są książki literatury pięknej dla dorosłych i dla dzieci.

2.5.5 Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Na terenie gminy podstawowa opieka zdrowotna realizowana jest w Przychodni Rejonowej w Goniądzu, należącej do Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Mońkach. Na podstawie umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia opiekę dentystyczną sprawuje gabinet przy ul. Stary Rynek w Goniądzu. Ponadto funkcjonują 2 placówki opieki zdrowotnej: w Downarach oraz Dawidowiznie.

Tabela 37. Wykaz placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy Goniądz

Lp.	Nazwa	Adres
1.	Przychodnia Rejonowa w Goniądzu należąca do Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Mońkach	ul. Konstytucji 3Maja 1, 19- 110 Goniądz
2.	Gabinet Dentystyczny Blusiewicz Mariola Beata	ul. Stary Rynek 12/1, 19-110 Goniądz
3.	Medycyna Manualna Radosław Składowski	Downary 29A, 19-110 Goniądz
4.	Gabinet lekarski Aurelia Henryka Andrzejewska – Waszczyńska	Dawidowizna 7, 19-110 Goniądz

Źródło: Urząd Miejski w Goniądzu

Podstawowe znaczenie w organizowaniu świadczenia pomocy społecznej na terenie gminy Goniądz ma Ośrodek Pomocy Społecznej, wchodzący w skład lokalnej administracji samorządowej. Ośrodek jest jednostką budżetową finansowaną z budżetu gminy na realizację zadań własnych oraz dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań zleconych pomocy społecznej. Zadania te to między innymi:

- tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej,
- analiza i ocena zapotrzebowania na świadczenia pomocy społecznej,
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń,
- pomoc osobom lub rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności funkcjonowania w społeczeństwie,
- dożywianie,

- wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie pieczy rodziny zastępczej,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania ustawowe, w szczególności dotyczące pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, zaliczek alimentacyjnych, dożywiania, ubezpieczeń społecznych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ochronie zdrowia psychicznego. Celem strategicznym realizowanym przez OPS jest wspomaganie osób i rodzin we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do realizacji potrzeb życiowych i uczestnictwo w życiu społecznym.

2.6 Sfera techniczna

2.6.1 Gospodarka mieszkaniowa

Warunki mieszkaniowe są jednym z najbardziej wiarygodnych czynników świadczących o postępującym rozwoju gospodarczym i wzroście zamożności społeczeństwa. Zauważalna jest poprawa w zakresie dostępnej powierzchni mieszkań jak i przypadającej powierzchni na jednego mieszkańca. Zjawisko to obrazuje poniższa tabela.

Tabela 38. Zasoby mieszkaniowe na obszarze gminy Goniądz w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	Lata					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m²]	86,5	86,8	87,0	87,1	87,4	87,7
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m²]	29,5	29,9	30,3	30,7	31,2	31,5
Ilość mieszkań	1 783	1 794	1 799	1 802	1 809	1 818

Źródło: Dane GUS

Liczba mieszkań ogółem w gminie Goniądz na koniec roku 2015 wynosiła 1818. Zgodnie z danymi liczba mieszkań na terenie gminy stale wzrasta. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w gminie wynosi 87,7 m², w stosunku do roku 2010 wzrosła o 1,2 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosi 31,5 m². W celu określenia jakości stanu zasobów mieszkaniowych poddano analizie panujące warunki socjalno-bytowe.

Tabela 39. Stan wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne w gminie Goniądz

Wyszczególnienie	Lata					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wodociąg	1 556	1 567	1 572	1 575	1 582	1 591
Ustęp splukiwany	1 404	1 415	1 420	1 423	1 430	1 439
Łazienka	1 343	1 354	1 359	1 362	1 369	1 378
Centralne ogrzewanie	1 050	1 061	1 066	1 069	1 076	1 085
Gaz z sieci	1	1	1	1	1	1

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Analizując dane w powyższej tabeli widoczny jest wzrost liczby mieszkań wyposażonych w niezbędną infrastrukturę techniczno - sanitarną. W stosunku do roku 2010 liczba mieszkań wyposażonych w wodociąg wzrosła o 5, wyposażonych w - ustęp splukiwany wzrost o 35 mieszkań. Liczba mieszkań z dostępem do łazienki również się zwiększyła z 1343 do 1378. W przypadku wyposażenia w centralne ogrzewanie przybyło 35 mieszkań. Dostęp do gazu sieciowego posiada tylko 1 mieszkanie.

Tabela 40. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno- sanitarne w gminie Goniądz w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	Lata					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
W mieście						
Wodociąg	94,5	94,6	94,6	94,6	94,6	94,6
Łazienka	84,7	84,9	84,9	84,9	85,0	85,0
Centralne ogrzewanie	69,0	69,4	69,5	69,5	69,6	69,8
Na wsi						
Wodociąg	82,7	82,7	82,8	82,8	82,9	83,0
Łazienka	69,4	69,5	69,6	69,6	69,7	69,9
Centralne ogrzewanie	52,5	52,6	52,7	52,8	53,0	53,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W celu przedstawienia warunków mieszkaniowych w gminie Goniądz do porównania wyposażenia sanitarno-technicznego mieszkań posłużono się danymi dotyczącymi zarówno obszarów miejskich jak i wiejskich. Analizując powyższe dane liczba mieszkań wyposażonych w niezbędne instalacje techniczno-sanitarne na terenie miasta Goniądz jest na stałym poziomie. Wskaźnik wyposażenia mieszkań w wodociągi w mieście Goniądz kształtuje się na wysokim poziomie, według danych GUS 94,6% mieszkań wyposażonych jest w infrastrukturę wodociągową. Na terenie miasta 85% mieszkań wyposażonych jest w łazienkę, na terenie wsi jest znacznie gorzej i wskaźnik ten wynosi 69,9%. Wyposażenie mieszkań w centralne ogrzewanie na terenie miasta Goniądz wynosi 69,8%, zaś na terenach wiejskich 53,2%. Wskaźniki wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarno - techniczne w mieście Goniądz znacznie odbiegają od wskaźników dla obszarów wiejskich. Należy jednak zauważyć, że na obszarach wiejskich wskaźniki stopnia wyposażenia mieszkań systematycznie rosną.

2.6.2 Stan techniczny budynków użyteczności publicznej

W tabeli poniżej wskazano liczbę budynków w złym stanie technicznym wymagających termomodernizacji na terenie gminy Goniądz w poszczególnych sołectwach.

Tabela 41. Liczba budynków pod zarządem gminy Goniądz wymagających termomodernizacji

Lp.	Sołectwo	Liczba budynków wymagających termomodernizacji
1.	Białosuknia	8

2.	Budne	0
3.	Dawidowizna	0
4.	Doły	0
5.	Downary	4
6.	Goniądz	25
7.	Klewianka	6
8.	Kramkówka Duża	1
9.	Kramkówka Mała	1
10.	Krzecze	0
11.	Łazy	1
12.	Mierkienniki	0
13.	Olszowa Droga	0
14.	Osowiec	5
15.	Osowiec-Twierdza	0
16.	Owieczki	0
17.	Piwowary	0
18.	Płochowo	2
19.	Smogorówka Dolistowska	0
20.	Smogorówka Goniądzka	0
21.	Szafranki	0
22.	Uścianek	0
23.	Wojtówstwo	0
24.	Wólka Piaseczna	1
25.	Wroceń	2
	Razem	56

Źródło: dane z Urzędu Miejskiego w Goniądzu

Najwięcej budynków wymagających remontów znajduje się w miejscowości Goniądz, w sumie 25. W następnej kolejności ze względu na ilość budynków jest sołectwo Białosuknia – 8 budynków, 6 budynków – sołectwo Klewianka, 5 budynków – sołectwo Osowiec, po 2 budynki w sołectwach Płochowo, Wroceń, po 1 budynku w sołectwach Kramkówka Duża, Kramkówka Mała, Łazy, Wólka Piaseczna.

3. Identyfikacja obszarów kryzysowych

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji - obszar zdegradowany charakteryzuje się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz stanem kryzysowym w co najmniej jednej ze sfer dotyczących zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Zgodnie z przeprowadzoną analizą wskaźnikową oraz konsultacjami społecznymi wyznaczono obszar zdegradowany, na który składają się jednostki referencyjne charakteryzujące się problemami w sferze społecznej, przy jednoczesnym występowaniu problemów przynajmniej w jednej sferze (gospodarczej, technicznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej). Zgodnie z przyjętą metodologią do obszarów zdegradowanych przyjęto obszary, w których występuje kumulacja negatywnych zjawisk. Ostatecznie kształt obszarów zdegradowanych został przyjęty po konsultacjach dotyczących wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji.

Tabela 42. Obszary zdegradowane

Lp.	Numer na mapie	Sołectwo	Uzasadnienie	
			Liczba ludności	Powierzchnia (km2)
1.	1.	Białosuknie	331	12,45
2.	2.	Budne	48	6,20
3.	3.	Dawidowizna	116	4,08
4.	4.	Doły	76	6,58
5.	5.	Downary	331	26,09
6.	6.	Goniądz	1809	4,28
7.	8.	Klewianka	335	13,30
8.	8.	Kramkówka Duża	212	10,48
9.	9.	Kramkówka Mała	130	3,43
10.	11.	Łazy	102	9,97
11.	12.	Mierkienniki	86	6,98
12.	13.	Olszowa Droga	29	21,19
13.	14.	Osowiec	289	11,00
14.	16.	Piwowary	142	3,80
15.	18.	Smogorówka Dolis.	100	2,85
16.	19.	Smogorówka Gon.	153	5,53
17.	20.	Szafranki	94	11,02
18.	21.	Uścianek	20	0,07
19.	22.	Wojtówstwo	67	3,08
20.	24.	Wroceń	181	7,88
		Suma:	4651	170,28
		Procent:	92,43	44,43

Źródło: opracowanie własne

Wskazany obszar zajmuje 170,28 km², co stanowi 44,43 % całego obszaru gminy i zamieszkały jest przez 4 651 mieszkańców, co stanowi 92,43 % ogółu mieszkańców.

4. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji

Zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

W związku z tym wyznaczony został obszar:

- na którym występuje najwyższe natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej gospodarczej i środowiskowej,
- który ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy,

a jednocześnie nie przekroczył 20% obszaru powierzchni gminy i nie jest zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców.

W wyniku przeprowadzonych konsultacji dotyczących Uchwały Rady Gminy Goniądz w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Goniądz, wyznaczono ostateczny kształt obszaru rewitalizacji.

Szczegółowe informacje dotyczące wyznaczenia obszarów zdegradowanych oraz obszarów do rewitalizacji zostały opisane w dokumencie „Diagnoza wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Goniądz, stanowiący załącznik nr 1 do Programu Rewitalizacji.

Ostateczny kształt obszarów rewitalizacji przedstawia się następująco:

Tabela 43. Obszary wyznaczone do rewitalizacji

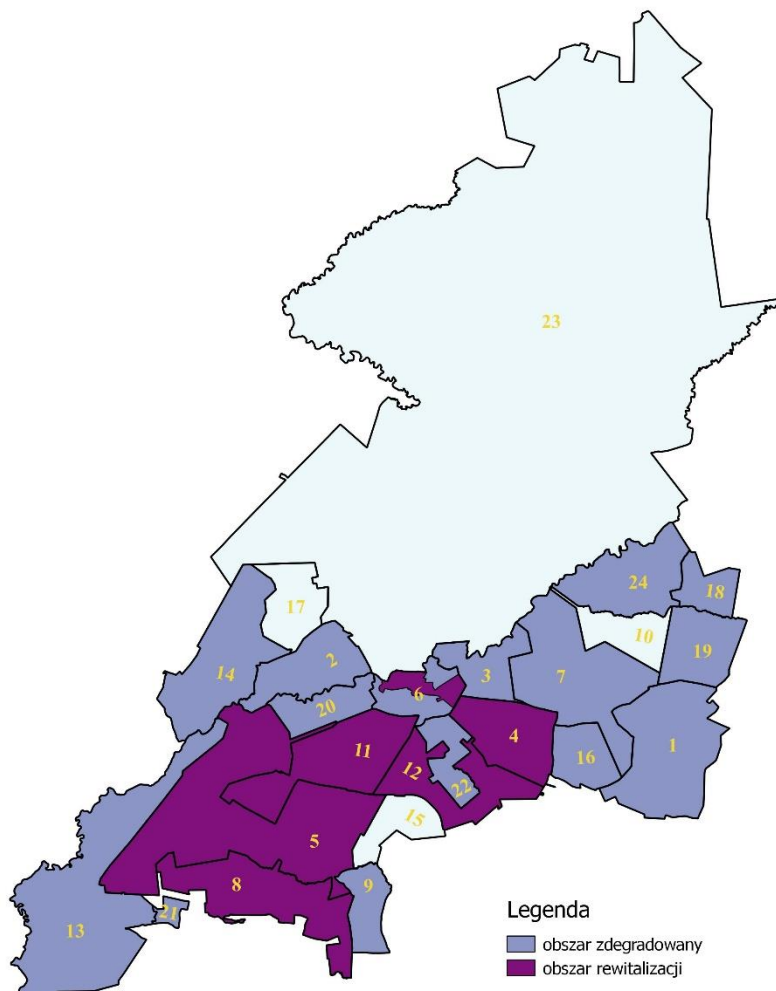
Lp.	Numer na mapie	Sołectwo	Obszar rewitalizacji		
			Uzasadnienie	Liczba ludności	Powierzchnia (km ²)
1.	4.	Doły	Natężenie zjawisk kryzysowych	76	6,58
2.	5.	Downary	Natężenie zjawisk kryzysowych	331	26,09
3.	6.	Goniądz	Natężenie zjawisk kryzysowych - obszar o istotnym znaczeniu dla obszaru całej gminy	488 (włączono część obszaru sołectwa)	2,67 (włączono część obszaru sołectwa)
4.	8.	Kramkówka Duża	Natężenie zjawisk kryzysowych	212	10,48
5.	11.	Łazy	Natężenie zjawisk kryzysowych	102	9,97
6.	12.	Mierkienniki	Natężenie zjawisk kryzysowych	86	6,98
			Suma:	1295	62,78
			Procent:	25,74	16,38

Źródło: Opracowanie własne

Obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 25,74 km², co stanowi 16,38% powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 1295 mieszkańców, co stanowi 25,74% liczby mieszkańców Gminy Goniądz.

Rysunek 7. Mapa Gminy Goniądz – obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji

Lp.	Sołectwa
1.	Białosuknie
2.	Budne
3.	Dawidowizna
4.	Doły
5.	Downary
6.	Goniądz (część)
7.	Klewianka
8.	Kramkówka Duża
9.	Kramkówka Mała
10.	Krzecze
11.	Łazy
12.	Mierkienniki
13.	Olszowa Droga
14.	Osowiec
15.	Owieczki
16.	Piwowary
17.	Płochowo
18.	Smogorówka Dolis.
19.	Smogorówka Gon.
20.	Szafranki
21.	Uścianek
22.	Wojtówstwo
23.	Wólka Piaseczna
24.	Wroceń

Źródło: Opracowanie własne

4.1 Charakterystyka obszaru rewitalizacji

Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje terytorium 5 sołectw:

- Doły
- Downary,
- Goniądz – część miejscowości,
- Kramkówka Duża,
- Łazy,
- Mierkienniki.

Obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 25,74 km², co stanowi 16,38% powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 1295 mieszkańców, co stanowi 25,74% liczby mieszkańców Gminy Goniądz.

Rysunek 8. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji

Źródło mapy: OpenStreetMap.org

Źródło: Opracowanie własne, GIS

Główne obszary problemowe dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji:

Problemy społeczne:

- Bezrobocie,
- Ubóstwo,
- Długotrwała lub ciężka choroba,
- Alkoholizm,

- Przemoc w rodzinie,
- Niepełnosprawność,
- Przestępstwa,
- Aktywność społeczna,
- Nieufność międzyludzka,
- Wandalizm, niszczenie mienia,
- Stan zdrowia mieszkańców,
- Poziom wykształcenia,
- Poziom kreatywności, pomysłowości, przedsiębiorczości,
- Niska poziom usług sportowo – rekreacyjnych,
- Niski poziom usług kultury,
- Przepływ informacji w sprawach dotyczących najbliższego otoczenia.

Problemy przestrzenno – funkcjonalne:

- Niska jakość infrastruktury sportowo – rekreacyjnej,
- Niska jakość infrastruktury kulturalnej,
- Niska jakość infrastruktury oświatowej,
- Dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- Aktywność ośrodków kulturalno-rekreacyjnych i sportowych,
- Dostęp infrastruktury turystycznej,
- Ochrony zdrowotnej i pomocy społecznej,
- Zły stan technicznych budynków publicznych.

Problemy gospodarcze:

- Liczba zarejestrowanych podmiotów,
- Wpływ mieszkańców na rozwój gospodarczy terenu.

Problemy techniczne:

- Budynki wymagające termomodernizacji.

Problemy środowiskowe:

- Niski poziom edukacji w zakresie gospodarki odpadami,
- Niski poziom edukacji w zakresie niskiej emisji.

Kierunki działań przyjęte w programie powinny przede wszystkim wpływać i poprawić stan w następujących obszarach:

- zmniejszenie bezrobocia,
- włączenie społeczne osób zagrożonych ubóstwem,
- aktywizacja społeczna mieszkańców,
- podnoszenie kwalifikacji mieszkańców,
- promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia,
- wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców,
- stworzenie miejsca do rozwoju handlu,

- wzrost atrakcyjności gospodarczej, w tym turystycznej poprzez odtworzenie i zagospodarowanie zasobów gminy,
- aktywna integracja społeczna, uczestnictwo w kulturze i rekreacji, aktywizacja obywatelska mieszkańców,
- rozwój i poprawa działalności kulturalnej, edukacyjnej, integracyjnej,
- zagospodarowanie oraz modernizacja miejsc do celów kulturowych, rekreacyjnych oraz sportowych,
- poprawa stanu technicznego budynków i ich otoczenia,
- likwidacja dzikich wysypisk śmieci,
- bieżące usuwania azbestu,
- zagospodarowanie terenów na cele rekreacyjno-turystyczne.

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się obszar rewitalizacji. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju. Jej nazwa to skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (strengths), słabe strony (weaknesses), szanse (opportunities) i zagrożenia (threats).

S - STRENGTHS, czyli silne strony

W - WEAKNESSES, czyli słabe strony

O - OPPORTUNITIES, czyli okazje (szanse)

T - THREATS, czyli zagrożenia

Mocne strony	Słabe strony
Atrakcyjne położenie obszaru na terenie Biebrzańskiego Parku Narodowego	Wysokie bezrobocie (długotrwałe bezrobocie)
Czyste i mało zmienione działalnością człowieka środowisko naturalne	Niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych – niedostosowany do potrzeb rynku pracy
Brak uciążliwych dla środowiska zakładów pracy	Wśród społeczeństwa występują patologie społeczne (ubóstwo, alkoholizm)
Bogate dziedzictwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe Gminy	Niewystarczająca infrastruktura techniczna (wodociągowa, kanalizacyjna).
Dobre warunki do rozwoju turystyki/agroturystyki (obszary chronione o międzynarodowym znaczeniu, zwarte kompleksy leśne)	Nieuporządkowane przestrzenie publiczne w mieście oraz niska estetyka niektórych sfer zabudowy miasta zwłaszcza w centrum miasta Goniądz
Teren atrakcyjny pod względem budowy bazy noclegowej, gastronomicznej.	Niewystarczająca promocja Gminy
	Starzenie się społeczeństwa (ujemny przyrost naturalny)
	Niski poziom aktywności społecznej
	Niska jakość infrastruktury sportowo – rekreacyjnej
	Niewykorzystany potencjał obszaru jako miejsca promującego aktywność fizyczną, sposób spędzenia czasu wolnego
	Niska jakość infrastruktury kulturalnej
	Niski poziom edukacji ekologicznej

Szanse	Zagrożenia
--------	------------

Poprawa sytuacji osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych oraz osób niepełnosprawnych na rynku pracy dzięki aktywnym formom wspierania rynku pracy.	Zaostrzające się przepisy dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej na obszarach NATURA 2000
Poprawa funkcjonowania placówek oświatowych w zakresie szkolnictwa	Postępujące ubożenie określonych grup społecznych i rosnące różnice w poziomie życia
Programy aktywizujące w zakresie sportu i rekreacji, moda na zdrowy tryb życia.	Starzejące się społeczeństwo.
Rozwijająca się infrastruktura sportowo – rekreacyjnej tj. szlaki piesze, kajakowe, rowerowe.	Wzrost poziomu bezrobocia i utrwalanie się obszarów bezrobocia długotrwałego.
Dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2014-2020;	Wzrost występowania patologii społecznych.
Tworzenie i promocja produktów lokalnych	Migracja młodych, wykształconych ludzi do silniejszych gospodarczo regionów i krajów UE.
Wykorzystanie terenów jako ośrodka atrakcyjnego turystycznie i kulturalnie	Degradacja środowiska naturalnego na terenie Gminy.
Rozwój gospodarstw agroturystycznych	
Organizacja różnorodnych imprez o zasięgu ponadlokalnym	
Poprawa stanu technicznego bazy oświatowej: termomodernizacja, boiska przyszkolne, unowocześnienie wyposażenia	
Rozwój placówek kulturowych (świetlice, miejsca spotkań)	
Zwiększenie wykorzystania źródeł energii odnawialnej np. poprzez wyznaczenie terenów pod rozwój infrastruktury OZE	
Wzrost efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach, budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej	

Planując rewitalizację obszarów zdegradowanych stworzono jej gruntowną analizę. Do niewątpliwych silnych stron obszaru należą walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz duża powierzchnia terenów zielonych. Silną stroną danego obszaru jest występowanie obszarów prawnie chronionych. Kierunkiem rozwoju obszaru jest realizacja projektów mających na celu pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej obszaru zdegradowanego, wykorzystujących środowisko przyrodnicze.

Do słabych stron wyznaczonego obszaru należy wysokie bezrobocie, ubóstwo oraz niska aktywność społeczna. Słabą stroną obszaru jest przede wszystkim niewykorzystane potencjału przyrodniczego i środowiskowego, niewystarczająca infrastruktura przestrzenno-funkcyjna, niski poziom infrastruktury kulturowej oraz sportowo – rekreacyjnej.

Dużą szansą wyznaczonego obszaru jest możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2014-2020 szczególnie na wdrażanie projektów wspierających rozwój przedsiębiorczości. Dzięki promowaniu zdrowego trybu życia i żywności ekologicznej, szansą jest rozwój agroturystyki oraz aktywnych form spędzania czasu wolnego. Obszar charakteryzuje się dużym potencjałem rozwoju infrastruktury sportowo – rekreacyjnej oraz możliwościach rozwoju, promocji kultury i historii.

Zagrożeniem jest przede wszystkim starzenie się społeczeństwa, wzrost poziomu bezrobocia i utrwalanie się zjawiska bezrobocia długotrwałego, co w efekcie przyczyni się do ubożenia grup społecznych, rosnącej różnicy w poziomie życia oraz wzrostu występowania patologii społecznych. Dużym zagrożeniem jest pogłębiająca się peryferyzacja poprzez pogarszającą się infrastrukturę przestrzenno – funkcjonalną.

6. Wizja

Program Rewitalizacji nakreśla główne kierunki, którymi jednostka powinna podążać w perspektywie najbliższych lat. Wizja przedstawia obraz obszaru rewitalizacji w perspektywie czasu. Zakłada ona określony stan, który zostanie osiągnięty przy założeniu wystąpienia odpowiednich czynników wewnętrznych i zewnętrznych. Wizja pokazuje główny rezultat, jaki ma przynieść realizacja Programu Rewitalizacji.

Określenie wizji, celów oraz kierunków działań stanowi efekt:

- szczegółowych studiów diagnozy stanu istniejącego gminy zaprezentowanej w rozdziałach poprzednich niniejszego dokumentu,
- analizy istniejących dokumentów planistycznych w gminie,
- analizy wyników konsultacji społecznych przeprowadzonych w czasie opracowywania założeń niniejszego dokumentu.

Wizja stanowi najbardziej ogólny cel rozwoju obszaru do 2023 roku, z którego wynikają wszystkie inne cele strategiczne i kierunki działań. Wizja stanowi opis oczekiwanego w przyszłości stanu przyjmującego jednocześnie optymistyczne założenie wystąpienia korzystnych uwarunkowań zewnętrznych.

Wizja

Obszar rewitalizacji to przyjazny i atrakcyjny obszar do życia. Obszar zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego, wykorzystujący walory środowiska naturalnego oraz charakteryzujący się aktywnym, przedsiębiorczym i otwartym społeczeństwem.

7. Cele i kierunki działań

Przyjęto cztery cele strategiczne opowiadające głównym obszarom problemowym na wyznaczonym obszarze. Cele obejmują obszar społeczny, gospodarczy, środowiskowy, przestrzenno-funkcyjny oraz techniczny. Realizacja celów strategicznych w sposób kompleksowy prowadzi do poprawy jakości życia mieszkańców na wyznaczonych obszarach do rewitalizacji. Realizacja poszczególnych celów wyznaczają szczegółowe kierunki działań na podstawie których zostały wyznaczone konkretne projekty rewitalizacyjne.

7.1 Cele rewitalizacji:

1. **Spoleczny:** Wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego
2. **Gospodarczy:** Wsparcie przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej
3. **Przestrzenno-funkcyjny, techniczny:** Rozwój infrastruktury
4. **Środowiskowy:** Ochrona zasobów przyrodniczych i krajobrazowych

7.2 Kierunki działań:

Spoleczny: Wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego

- Realizacja nowoczesnych programów edukacyjnych i poszerzanie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży, przy szczególnym uwzględnieniu kształcenia kompetencji.
- Kształtowanie podstaw przedsiębiorczości wśród młodzieży.
- Upowszechnianie aktywności fizycznej mieszkańców.
- Upowszechnianie aktywności kulturalnej mieszkańców.
- Efektywniejsze wykorzystanie obiektów służących spędzaniu czasu wolnego.
- Organizacja aktywności (sportowej, twórczej, kulturalnej) dla osób dorosłych i starszych.
- Przeciwdziałanie rozwarstwieniu społecznemu poprzez promocję i rozwój aktywności obywatelskiej mieszkańców.
- Tworzenie warunków dla rozwoju inicjatyw obywatelskich i organizacji społecznych.
- Promocja aktywności obywatelskiej oraz partycypacji społecznej mieszkańców.
- Budowanie poczucia wspólnoty, wrażliwości i współodpowiedzialności społecznej, w tym promocja dobrego sąsiedztwa.
- Rozwój systemów elektronicznego monitorowania bezpieczeństwa publicznego.
- Rozwój usług opiekuńczych i medycznych, w szczególności dedykowanych osobom starszym.
- Działania na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, w tym m.in. likwidacja barier architektonicznych.
- Przeciwdziałanie i zwalczanie dysfunkcji w rodzinie, w tym m.in. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
- Kompleksowa polityka senioralna.
- Sprawny i skuteczny marketing w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

- Współpraca z Biebrzańskim Parkiem Narodowym.

Gospodarczy: Wsparcie przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej

- Promocja i rozwój przedsiębiorczości, w tym na obszarach Natura 2000.
- Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu (staże, wsparcie doradcze, szkoleniowe, roboty interwencyjne, prace społecznie użyteczne).
- Tworzenie i efektywne wykorzystywanie produktów lokalnych.
- Wspieranie produktów ekologicznych.
- Promocja turystyczna w oparciu o walory przyrodniczo-kulturowe Gminy.
- Wsparcie dla rozwoju gospodarstw agroturystycznych na terenie Gminy.
- Opracowanie wspólnej oferty kulturalnej, sportowej i turystycznej.
- Opracowanie nowych produktów lokalnych, kulturalnych i sportowych.

Przestrzenno-funkcyjny, techniczny: Rozwój infrastruktury

- Poprawa bazy oświatowej i infrastruktury edukacyjnej.
- Rewitalizacja centrum miasta Goniądz;
- Rozwój miejsc i infrastruktury rekreacyjno - sportowej.
- Modernizacja i rozwój infrastruktury służącej edukacji, doposażenie placówek edukacyjnych;
- Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów;
- Poprawa stanu i sposobu użytkowania zabytków dziedzictwa kulturowego, zachowanie, rewaloryzacja i przeciwdziałanie procesowi ich degradacji;
- Zintegrowanie ochrony krajobrazu kulturowego i środowiska przyrodniczego, zachowanie i przywracanie wysokiego poziomu estetycznego otoczenia i ładunku przestrzennego;
- Wsparcie dla rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej na terenie gminy;
- Rozwój szlaków edukacyjnych, sportowo-rekreacyjnych wraz z infrastrukturą, m.in. pieszych (w tym dla potrzeb osób uprawiających nordic walking), rowerowych, konnych czy ścieżek edukacyjnych, kulturowych, poznawczych;
- Zrównoważony rozwój infrastruktury kulturalnej i rekreacyjno-sportowej.
- Przebudowa i rozwój systemu oświetlenia ulicznego.
- Kontynuacja działań w zakresie modernizacji i rozbudowy infrastruktury kanalizacyjno-wodociągowej.
- Budowa domu spokojnej starości.
- Budowa, przebudowa, modernizacja świetlic wiejskich znajdujących się na terenie zdegradowanym.

Środowiskowy: Ochrona zasobów przyrodniczych i krajobrazowych

- Wsparcie działań mających na celu poprawę i wzrost efektywności energetycznej.
- Promowanie wymiany źródeł grzewczych w gospodarstwach domowych na nowoczesne i ekologiczne, wprowadzanie rozwiązań bazujących na odnawialnych źródłach energii w gospodarstwach domowych i instytucjach użyteczności publicznej.
- Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków (termomodernizacje, wymiana źródeł ciepła, wymiana punktów oświetleniowych i wykorzystanie OZE).
- Wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców w tym edukacja, szkolenia i promocja ekologiczna.

8. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

List planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami:

Karta projektu Nr 1		
1.	Tytuł przedsięwzięcia /inwestycji	Programy wspierające aktywność i integrację społeczną mieszkańców w sferze kultury, sportu i rekreacji
2.	Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji
3.	Wnioskodawca	Gmina Goniądz
4.	Potencjalni partnerzy	Organizacje pozarządowe, Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu, Zespół Szkolno – Przedszkolny w Goniądzu
5.	Uzasadnienie/ Problemy na jakie odpowiada projekt	– Brak wyposażonego miejsca do spotkań i wypoczynku, – Niewystarczająca promocja aktywnego spędzania czasu wolnego, zachowań prozdrowotnych, – Nieufność międzyludzka, – Stan zdrowia mieszkańców, – Uzależnienia, – Niska aktywność społeczna mieszkańców, – Niewystarczające działania polegające na aktywizacji mieszkańców.
6.	Cele i kierunki	– Stworzenie warunków do spotkań i wypoczynku dzieci, młodzieży i osób dorosłych. – Poprawa jakości życia przez zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców. – Promocja aktywnego spędzania czasu wolnego.
7.	Zakres rzeczowy	– Zakup wyposażenia rekreacyjno - sportowego, – Zakup sprzętu multimedialnego, – Wsparcie oddolnych inicjatyw związanych ze sportem i rekreacją, w tym drużyn sportowych, klubów itp., projekty promujące i zachęcające do aktywnego spędzania czasu wolnego, – Promocja zachowań prozdrowotnych, – Aktywizacja sportowa młodzieży. – Działania mające na celu rozbudzenie i podnoszenie społecznej świadomości oraz wrażliwości w zakresie dziedzictwa kulturowego.
8.	Wskaźniki	Liczba osób biorąca udział - os.
9.	Szacunkowe koszty	– 15 000 zł/rok
10.	Źródła finansowania	– środki własne Gminy, – środki Unii Europejskiej
11.	Harmonogram	2018 - 2023

Karta projektu Nr 2		
1.	Tytuł przedsięwzięcia /inwestycji	Promocja zdrowego, aktywnego stylu życia
2.	Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji
3.	Wnioskodawca/	Gmina Goniądz
4.	Potencjalni partnerzy	Organizacje pozarządowe, Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu, Zespół Szkolno – Przedszkolny w Goniądzu
5.	Uzasadnienie/ Problemy na jakie odpowiada projekt	– Stan zdrowia mieszkańców, – Uzależnienia, – Nieufność międzyludzka, – Niska aktywność społeczna mieszkańców.
6.	Cele i kierunki	– Zwiększenie aktywności mieszkańców, – Poprawa stanu zdrowia mieszkańców, – Zmniejszenie problemu z uzależnieniami
7.	Zakres rzeczowy	Promocja zdrowego trybu życia opiera się na: – koncentracji na zdrowiu jako czynniku poprawy jakości życia, – kształtowaniu stylu życia i środowiska sprzyjającego zdrowiu, – uświadamianiu ludziom, iż sami podejmują decyzje dotyczące własnego zdrowia i ponoszą odpowiedzialność za zdrowie swoje i ludzi w swoim otoczeniu, – zobowiązaniu ludzi zarządzających innymi na wszystkich poziomach i organizacjach do tworzenia warunków sprzyjających dokonywaniu "zdrowych wyborów", – edukacji ekologicznej i promocji postaw ekologicznych. Realizacja działania poprzez: – Poszerzanie oferty edukacyjnej - organizowanie sesji naukowych, sejmików ekologicznych, pokazów zdrowej żywności, warsztatów dla nauczycieli, – Organizacje imprez rekreacyjnych – promujących zdrowy styl życia, – Prowadzenie działań na rzecz środowiska - sprzątanie terenów, zbiórka surowców wtórnych.
8.	Wskaźniki	Liczba osób biorąca udział - os.
9.	Szacunkowe koszty	– 5 000 zł/rok
10.	Źródła finansowania	– środki własne Gminy, – środki Unii Europejskiej
11.	Harmonogram	2018 - 2023

Karta projektu Nr 3		
1.	Tytuł przedsięwzięcia /inwestycji	Przeciwdziałanie uzależnieniom
2.	Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji
3.	Wnioskodawca	Gmina Goniądz
4.	Potencjalni partnerzy	Organizacje pozarządowe, Miejsko - Gminny Ośrodek Społeczny w Goniądzu
5.	Uzasadnienie/ Problemy na jakie odpowiada projekt	– Alkoholizm, – Ubóstwo, – Stan zdrowia mieszkańców, – Przemoc w rodzinie, – Nieufność międzyludzka, – Uzależnienia.
6.	Cele i kierunki	– Walka z uzależnieniami, – Poprawa stanu zdrowia mieszkańców, – Zmniejszenie ubóstwa oraz przemocy.
7.	Zakres rzeczowy	Organizacja badań i konsultacji medycznych. Rozwój poradnictwa związanego z uzależnieniami. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo – rekreacyjnych, konkursów oraz zajęć o charakterze artystycznym – profilaktycznym, koncertów i akcji o tematyce promującej zdrowy styl życia bez uzależnień. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku. Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.
8.	Wskaźniki	Liczba osób korzystająca z opieki społecznej - os.
9.	Szacunkowe koszty	– 5 000 zł/rocznie
10.	Źródła finansowania	– środki własne Gminy, – środki Unii Europejskiej
11.	Harmonogram	2018 - 2023

Karta projektu Nr 4		
1.	Tytuł przedsięwzięcia /inwestycji	Aktywizacja społeczna seniorów
2.	Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji
3.	Wnioskodawca	Gmina Goniądz
4.	Potencjalni partnerzy	Organizacje pozarządowe, Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu
5.	Uzasadnienie/ Problemy na jakie odpowiada projekt	– Niska aktywność społeczna mieszkańców, – Nieufność międzyludzka, – Niski poziom uczestnictwa w wydarzeniach kulturowych, – Niski poziom zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne.
6.	Cele i kierunki	– Zwiększenie aktywności mieszkańców, – Zwiększenie uczestnictwa w wydarzeniach kulturowych, – Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne.
7.	Zakres rzeczowy	Program ma na celu zatrzymanie marginalizacji osób starszych, pomoc w realizowaniu swoich pasji oraz zachęcenia do działania. Służyć temu będzie organizacja: zajęć aktywizujących – warsztatowych, prelekcji, wykładów, spotkań integracyjnych, akcji wolontariackich, które mają na celu: – zachęcanie do aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie, – zachęcanie do wykorzystania zdolności i zainteresowań osób starszych i przekazywania swych doświadczeń i tradycji rodzinnym innym osobom, – wzbudzenie pewności siebie oraz zachęcenie do prezentacji własnych pomysłów podczas organizowanych spotkań, – zwiększenie wiedzy i praktycznych umiejętności seniorów w zakresie korzystania z zasobów teleinformatycznych, z Internetu, przełamywanie obaw tej grupy osób w stosunku do nowoczesnych systemów komputerowych, – promowanie „aktywnego starzenia się”, poprzez edukację zdrowotną, ćwiczenia fizyczne i rozwijanie kontaktów społecznych, – zachęcanie do umiejętnego gospodarowania ograniczonymi środkami finansowymi i właściwego korzystania z ofert instytucji finansowych, – rozwijanie zainteresowań kulturą i sztuką oraz aktywności twórczej osób starszych.
8.	Wskaźniki	Liczba osób biorąca udział w wydarzeniach społecznych - os.

9.	Szacunkowe koszty	– 5 000 zł/rocznie
10.	Źródła finansowania	– środki własne Gminy, – środki Unii Europejskiej
11.	Harmonogram	2018 - 2023

Karta projektu Nr 5		
1.	Tytuł przedsięwzięcia /inwestycji	Rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych, przy szczególnym uwzględnieniu kształcenia kompetencji kluczowych (językowych, matematycznych, informatycznych, kreatywnych, itd.).
2.	Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji
3.	Wnioskodawca	Gmina Goniądz
4.	Potencjalni partnerzy	Organizacje pozarządowe, Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu, Zespół Szkolno – Przedszkolny w Goniądzu
5.	Uzasadnienie/ Problemy na jakie odpowiada projekt	– Bezrobocie, – Nieufność międzyludzka, – Niski poziom aktywności społecznej, – Poziom kreatywności, pomysłowości, przedsiębiorczości, – Poziom wykształcenia.
6.	Cele i kierunki	– Zwiększenie kreatywności pomysłowości i przedsiębiorczości, – Zmniejszenie bezrobocia, – Zwiększenie kompetencji oraz umiejętności.
7.	Zakres rzeczowy	– Kształcenie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych podstaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej) – zapewnienie zindywidualizowanego podejścia do uczniów – Tworzenie warunków dla nauczania opartego na metodzie eksperymentu – Korzystanie z technologii informacyjno – komunikacyjnych oraz rozwijanie kompetencji informatycznych
8.	Wskaźniki	Liczba osób biorąca udział - os.
9.	Szacunkowe koszty	– 5000 zł/rocznie
10.	Źródła finansowania	– środki własne Gminy, – środki Unii Europejskiej
11.	Harmonogram	2018 - 2023

Karta projektu Nr 6		
1.	Tytuł przedsięwzięcia /inwestycji	Wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców, w tym edukacja i promocja ekologiczna
2.	Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji
3.	Wnioskodawca	Gmina Goniądz
4.	Potencjalni partnerzy	Organizacje pozarządowe,
5.	Uzasadnienie/ Problemy na jakie odpowiada projekt	– Stan zdrowia mieszkańców, – Niski poziom wiedzy w zakresie gospodarki odpadami (dzikie wysypiska), – Niski poziom wiedzy w zakresie niskiej emisji. – brak prowadzenia edukacji ekologicznej zarówno dla dzieci i młodzieży jak i dorosłych
6.	Cele i kierunki	– Odpowiednia gospodarka odpadami, – Wyeliminowania palenia „śmieciami” w kominkach domowych
7.	Zakres rzeczowy	– poprawa dostępności do infrastruktury edukacji poprzez wdrożenie oferty zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży oraz modernizację obiektów edukacji przedszkolnej i szkolnej. – podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami oraz niskiej emisji, – kształtowanie postaw proekologicznych i wdrażanie programów niskiej emisji, – uwrażliwianie na kwestie porządku i estetyki w przestrzeni publicznej.
8.	Wskaźniki	Liczba wdrożonych kampanii prośrodowiskowych – szt.
9.	Szacunkowe koszty	– 5 000 zł/rocznie
10.	Źródła finansowania	– środki własne Gminy, – środki Unii Europejskiej
11.	Harmonogram	2018 - 2023

Karta projektu Nr 7		
1.	Tytuł przedsięwzięcia /inwestycji	Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu
2.	Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji
3.	Wnioskodawca	Gmina Goniądz
4.	Potencjalni partnerzy	-
5.	Uzasadnienie/ Problemy na jakie odpowiada projekt	– Bezrobocie, – Ubóstwo, – Niski poziom kreatywności, pomysłowości oraz przedsiębiorczości, – Niski poziom kwalifikacji mieszkańców, – Niski poziom wykształcenia mieszkańców, – Niewystarczająca liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.
6.	Cele i kierunki	– Zwiększenie aktywności zawodowej, – Zmniejszenie bezrobocia oraz ubóstwa, – Podniesienie poziomu kwalifikacji mieszkańców.
7.	Zakres rzeczowy	– Szkolenia i kursy skierowane do osób dorosłych (bezrobotnych), które z własnej inicjatywy zainteresowane są nabyciem, uzupełnieniem lub podwyższeniem umiejętności i kompetencji. – Realizacja projektów aktywizujących zawodowo ludzi i działań edukacyjno-szkoleniowych. – Badanie potrzeb mieszkańców w zakresie usług doradczo-szkoleniowych.
8.	Wskaźniki	Liczba programów - szt. Liczba osób biorąca udział - os.
9.	Szacunkowe koszty	– 50 000 zł/rocznie
10.	Źródła finansowania	– środki własne Gminy, – środki Unii Europejskiej
11.	Harmonogram	2018 - 2023

Karta projektu Nr 8		
1.	Tytuł przedsięwzięcia /inwestycji	Rozwój gospodarczy poprzez promocję turystyczną opartą o walory przyrodniczo-kulturowe Gminy.
2.	Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji
3.	Wnioskodawca	Gmina Goniądz
4.	Potencjalni partnerzy	-
5.	Uzasadnienie/ Problemy na jakie odpowiada projekt	– Bezrobocie, – Ubóstwo, – Niski poziom kreatywności, pomysłowości oraz przedsiębiorczości, – Aktywność społeczna, – Stan zdrowia mieszkańców – Niewystarczająca liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.
6.	Cele i kierunki	Wzrost atrakcyjności gospodarczej, w tym turystycznej poprzez odtworzenie i zagospodarowanie zasobów gminy. Przedsięwzięcie prowadzi do wzrostu możliwości prowadzenia działalności gospodarczej, powoduje wzrost aktywności i integracji społecznej dzięki nowym możliwościom organizacji imprez sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.
7.	Zakres rzeczowy	– Uporządkowanie istniejących, wyznaczenie i zbudowanie nowych szlaków turystycznych: rowerowych, pieszych, konnych, wraz z infrastrukturą towarzyszącą (punkty widokowe, zajazdy, miejsca na grill, ścieżki edukacyjne itp.). – Wsparcie dla przedsiębiorców w zakresie tworzenia nowych atrakcji turystycznych na obszarze gminy, – Opracowanie nowych produktów turystycznych: kulturalnych i sportowych, – Promocja turystyczna w oparciu o walory przyrodniczo-kulturowe gminy, – Współpraca z sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie kreowania oferty czasu wolnego, w tym m.in. tworzenie wspólnego kalendarza imprez, organizacja imprez o charakterze ponadlokalnym, bazujących na tradycji i specyfice gminy.
8.	Wskaźniki	Liczba osób odwiedzających gminę - os.
9.	Szacunkowe koszty	– 20 000 zł/rocznie
10.	Źródła finansowania	– środki własne Gminy, – środki Unii Europejskiej
11.	Harmonogram	2018 - 2023

Karta projektu Nr 9		
1.	Tytuł przedsięwzięcia /inwestycji	Działania promujące i rozwijające przedsiębiorczość
2.	Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji
3.	Wnioskodawca	Gmina Goniądz
4.	Potencjalni partnerzy	-
5.	Uzasadnienie/ Problemy na jakie odpowiada projekt	– Bezrobocie, – Ubóstwo, – Niski poziom kreatywności, pomysłowości oraz przedsiębiorczości, – Niski poziom kwalifikacji mieszkańców, – Niski poziom wykształcenia mieszkańców, – Niewystarczająca liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.
6.	Cele i kierunki	– Zwiększenie liczby przedsiębiorstw, – Pozyskanie środków na nowe przedsiębiorstwa, rozwój istniejących firm. – Promocja postaw przedsiębiorczych i idei samozatrudnienia, – Zdobywanie umiejętności zawodowych.
7.	Zakres rzeczowy	– Stworzenie punktu doradztwa na terenie gminy. – Wsparcie doradcze, szkoleniowe, mentorskie na etapie planowania, uruchamiania i początkowym etapie działalności (w tym w zakresie wyboru rodzaju działalności, aspekcie prawnym, księgowo-finansowym, marketingowym, zarządzania). – Utworzenie banku pomysłów na biznes na terenie gminy. – Doradztwo przy pisaniu biznes planów oraz pozyskiwaniu środków zewnętrznych na zakładanie działalności gospodarczej, na rozwój istniejących firm. – Wsparcie dla rozwoju ekologicznego rolnictwa i przetwórstwa oraz marketingu wysokiej jakości produktów żywnościowych. – Promocja działalności gospodarczej i społeczno-zawodowej rzemiosła. – Wsparcie i promocja tworzenia gospodarstw agroturystycznych.
8.	Wskaźniki	Liczba powstałych działalności gospodarczych – szt.
9.	Szacunkowe koszty	– 20 000 zł/rok
10.	Źródła finansowania	– środki własne Gminy, – środki Unii Europejskiej
11.	Harmonogram	2018 - 2023

Karta projektu Nr 10		
1.	Tytuł przedsięwzięcia /inwestycji	Rewitalizacja plaży w Goniądzu
2.	Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji – Goniądz
3.	Wnioskodawca	Gmina Goniądz
4.	Potencjalni partnerzy	-
5.	Uzasadnienie/ Problemy na jakie odpowiada projekt	– Niewystarczająca infrastruktura sportowo – rekreacyjna, – Stan zdrowia mieszkańców, – Niska aktywność społeczna, – Niski poziom usług sportowo - rekreacyjnych.
6.	Cele i kierunki	– Zapewnienie różnorodnych form rekreacji i wypoczynku. – Lokalne miejsce spotkań i relaksu. – Zwiększenie aktywności fizycznej wśród mieszkańców. – Stworzenie nowych atrakcji. – Poprawa warunków społeczno-gospodarczych na obszarze objętym inwestycją poprzez poprawę dostępu do kultury oraz plenerowych wydarzeń kulturalnych, artystycznych i rekreacyjno-sportowych,
7.	Zakres rzeczowy	Szczegółowy zakres prac przedstawia się następująco: – uporządkowanie istniejącego placu zabaw wraz z uzupełnieniem o małą architekturę, – przebudowa boiska wielofunkcyjnego piaszczystego do gry w siatkówkę o wymiarach 16,0m x 8,0 m oraz gier zespołowych piłka plażowa itp. – budowa boiska do kometki o wymiarach 13,40m x 7,10 m, – budowa kącika fitness z dwoma urządzeniami, – budowa altany, – budowa sauny typu „ruska bania” , – budowa dwóch małych altanek biesiadowych, – przeniesienie istniejącej wiaty na kajaki.
8.	Wskaźniki	Liczba zmodernizowanych obiektów - szt. Liczba powstałej infrastruktury - szt.
9.	Szacunkowe koszty	– 800 000 zł
10.	Źródła finansowania	– środki własne Gminy, – środki Unii Europejskiej
11.	Harmonogram	2018 - 2020

Karta projektu Nr 11		
1.	Tytuł przedsięwzięcia /inwestycji	Rewitalizacja parku miejskiego
2.	Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji – Goniądz
3.	Wnioskodawca	Gmina Goniądz
4.	Potencjalni partnerzy	-
5.	Uzasadnienie/ Problemy na jakie odpowiada projekt	– Niska aktywność społeczna, – Niewystarczająca infrastruktura kulturowa, rekreacyjna, – Brak odpowiedniego miejsca do lokalnego handlu, – Niski poziom kreatywności, pomysłowości oraz przedsiębiorczości, – Niewystarczająca liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.
6.	Cele i kierunki	Projekt obejmuje: – przebudowę obszaru pełniącego funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, – przebudowę obszaru służącego promocji miasta i gminy Goniądz, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji oraz kultury, – kształtowanie obszaru przestrzeni publicznej, – przebudowę infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych oraz społeczno-kulturalnych, – odnawianie, eksponowanie i konserwację lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci, – kultywowanie tradycji społeczności lokalnej. Rewitalizacja Parku Miejskiego w Goniądzu: – rozwiniętość społeczności lokalnej, – zaspokoi potrzeby społeczne, – poprawi estetykę i wizerunek miejscowości, – stworzy nowy produkt turystyczny.
7.	Zakres rzeczowy	Projekt zakłada wymianę i uporządkowanie nawierzchni, podkreślenie lokalizacji miejsc ważnych historycznie, uatrakcyjnienie placu poprzez zaprojektowanie nowych miejsc wypoczynku i przebudowę istniejących wraz z nową zielenią niską, zlokalizowanie elementów małej architektury takich jak ławki, kosze, tablice informacyjne, lampy oświetleniowe, źródła wody oraz fontannę posadzkową. Wykonanie przyłączy wody, kanalizacji sanitarnej, instalacji elektrycznej i monitoringu. Wykreowana przestrzeń miejska pozwoli na organizację oficjalnych uroczystości urzędowo-państwowych oraz imprez kulturalno-rozrywkowych typu jarmarki, festyny ludowe itp. Realizacja zadania przyczyni się do polepszenia wizerunku miejscowości, rozwoju działalności gospodarczej, wzrostu

		poziomu życia lokalnej społeczności oraz rozwoju społeczno-kulturowego.
8.	Wskaźniki	Liczba zmodernizowanych obiektów - szt. Liczba powstałej infrastruktury - szt.
9.	Szacunkowe koszty	– 600 000 zł
10.	Źródła finansowania	– środki własne Gminy, – środki Unii Europejskiej
11.	Harmonogram	2018 - 2020

Karta projektu Nr 12		
1.	Tytuł przedsięwzięcia /inwestycji	Bulwary nad rzeką Biebrzą w Goniądzu
2.	Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji – Goniądz
3.	Wnioskodawca	Gmina Goniądz
4.	Potencjalni partnerzy	-
5.	Uzasadnienie/ Problemy na jakie odpowiada projekt	– Stanzdrowia mieszkańców, – Niska aktywność społeczna, – Wykluczenie społeczne, ubóstwo, – Niewystarczająca ilość miejsc do spędzania czasu wolnego, rekreacji, sportu oraz spotkań kulturowych.
6.	Cele i kierunki	Idea założenia projektu jest nadanie nowych funkcji społeczno-gospodarczych dotychczasowej zaniedbanej infrastrukturze poprzez zagospodarowanie terenu jako miejsca wypoczynku, atrakcji i wydarzeń kulturalnych, artystycznych i sportowych, pozytywnie oddziałujących na rozwój turystyki, podniesienie jakości życia mieszkańców, a tym samym na wzrost konkurencyjności Miasta i regionu. Zakładane efekty realizacji projektu: – poprawa warunków społeczno-gospodarczych na obszarze objętym inwestycją, – pozytywny odbiór społeczny zrewitalizowanej części miasta, – wpływ na aktywność kulturalną oraz sportową wśród społeczności miasta i regionu, – niwelowanie problemów społecznych (tj. wykluczenie, bezrobocie, przestępczość), – pozytywny wpływ na ruch turystyczny w mieście i regionie.
7.	Zakres rzeczowy	-
8.	Wskaźniki	Liczba powstałej infrastruktury - szt.
9.	Szacunkowe koszty	-
10.	Źródła finansowania	– środki własne Gminy, – środki Unii Europejskiej
11.	Harmonogram	2020 - 2021

Karta projektu Nr 13		
1.	Tytuł przedsięwzięcia /inwestycji	Termomodernizacja budynków publicznych
2.	Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji
3.	Wnioskodawca	Gmina Goniądz
4.	Potencjalni partnerzy	-
5.	Uzasadnienie/ Problemy na jakie odpowiada projekt	– Budynki wymagające termomodernizacji, – Niska jakość infrastruktury przeznaczona do działań kulturowych, społecznych.
6.	Cele i kierunki	Poprzez rewitalizację projektu dąży się do uzyskania walorów przestrzennych i kulturowych dynamizujących w środowisku rozwój społeczny i gospodarczy na obszarach zdegradowanych. Termomodernizacja budynku uwzględnia aspekty środowiskowe i społeczne umożliwiające osiągnięcie różnych korzyści, takich jak: – podwyższenie standardu technicznego i obniżenie kosztów eksploatacji i konserwacji budynku, – podwyższenie jego standardu użytkowego – uzyskanie lepszego mikroklimatu dla całego obiektu, – poprawa ich funkcjonalności (np. dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych), – osiągnięcie wyższych wartości estetycznych, – uzyskanie w jego eksploatacji efektu zmniejszenia emisji szkodliwych substancji do środowiska (np. CO₂), co wynika ze zmniejszenia zapotrzebowania na ciepło, – podwyższenie wartości rynkowej budynku, – polepszenie ogólnego postrzegania infrastruktury technicznej budynku przez użytkowników, co przekłada się na większą ich dbałość o mienie.
7.	Zakres rzeczowy	-
8.	Wskaźniki	Liczba wykonanych inwestycji - szt.
9.	Szacunkowe koszty	-
10.	Źródła finansowania	– środki własne Gminy, – środki Unii Europejskiej
11.	Harmonogram	2020 - 2022

Karta projektu Nr 14		
1.	Tytuł przedsięwzięcia /inwestycji	Przebudowa i rozwój systemu oświetlenia ulicznego
2.	Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji
3.	Wnioskodawca	Gmina Goniądz
4.	Potencjalni partnerzy	-
5.	Uzasadnienie/ Problemy na jakie odpowiada projekt	– Przestępczość, – Wandalizm, niszczenie mienia, – Niska jakość infrastruktury publicznej.
6.	Cele i kierunki	Celem projektu będzie: – podniesie standardu funkcjonalności, – spadek przestępczości, wandalizmu i niszczenia mienia, – wzrost bezpieczeństwa, – zmniejszenie zużycia energii elektrycznej, – redukcji emisji CO₂, – zmniejszenie kosztów utrzymania.
7.	Zakres rzeczowy	-
8.	Wskaźniki	Ilość wymienionych punktów oświetlenia ulicznego - szt.
9.	Szacunkowe koszty	-
10.	Źródła finansowania	– środki własne Gminy, – środki Unii Europejskiej
11.	Harmonogram	2019 - 2020

Karta projektu Nr 15		
1.	Tytuł przedsięwzięcia /inwestycji	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Goniądzu
2.	Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji – Goniądz
3.	Wnioskodawca	Gmina Goniądz
4.	Potencjalni partnerzy	-
5.	Uzasadnienie/ Problemy na jakie odpowiada projekt	Ważnym aspektem środowiskowym na terenie gminy jest oczyszczalnia ścieków, która wymaga natychmiastowego remontu. Obecnie oczyszczalnia nie spełnia norm, które są nałożone na tego typu obiekty, co sprawia, iż gmina jest narażona na płacenie kar związanych z użytkowaniem obiektu zagrażającego środowisku. Ponadto oczyszczalnia ścieków nie daje możliwości podłączenia kolejnych obiektów, które powstały na terenie gminy.
6.	Cele i kierunki	– Oczyszczalnia wymaga natychmiastowy remontu, – Spełnienie wymaganych norm, – Umożliwienie podłączanie kolejnych obiektów, – Odnowę funkcjonującej oczyszczalni ścieków.
7.	Zakres rzeczowy	-
8.	Wskaźniki	Liczba zmodernizowanych obiektów - szt.
9.	Szacunkowe koszty	-
10.	Źródła finansowania	– środki własne Gminy, – środki Unii Europejskiej
11.	Harmonogram	2021 - 2022

Karta projektu Nr 16		
1.	Tytuł przedsięwzięcia /inwestycji	Oznakowanie i uporządkowanie istniejących, szlaków edukacyjnych, rekreacyjnych (rowerowych, pieszych, konnych) wraz z infrastrukturą towarzyszącą (punkty widokowe, miejsca na ogniska)
2.	Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji
3.	Wnioskodawca	Gmina Goniądz
4.	Potencjalni partnerzy	-
5.	Uzasadnienie/ Problemy na jakie odpowiada projekt	– Niski poziom kreatywności, pomysłowości oraz przedsiębiorczości, – Nieufność międzyludzka, – Niski poziom aktywności społecznej, – Ubóstwo, wykluczenie społeczne, – Niska jakość usług rekreacyjnych, sportowych, kulturowych. – Niska jakość infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, – Niewystarczająca liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.
6.	Cele i kierunki	– Poprawa warunków społeczno-gospodarczych na obszarze objętym inwestycją poprzez poprawę dostępu do infrastruktury edukacyjnej i rekreacyjno-sportowej, – Pozytywny odbiór społeczny zrewitalizowanej, – wzrost aktywność sportowej wśród społeczności miasta i regionu, – Niwelowanie problemów społecznych (tj. wykluczenie, bezrobocie, przestępczość), – Wzrost ruchu turystyczny w mieście i regionie. – Wzrost atrakcyjności i możliwości wykorzystania infrastruktury turystycznej, kulturowej i rekreacyjnej; – Ożywienie społeczno-gospodarcze zdegradowanych obszarów.
7.	Zakres rzeczowy	-
8.	Wskaźniki	Liczba oznakowanych i uporządkowanych szlaków turystycznych - szt.
9.	Szacunkowe koszty	-
10.	Źródła finansowania	– środki własne Gminy, – środki Unii Europejskiej
11.	Harmonogram	2020 - 2022

Karta projektu Nr 17		
1.	Tytuł przedsięwzięcia /inwestycji	Modernizacja obiektu sportowego przy Zespole Szkolno – Przedszkolnym
2.	Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji
3.	Wnioskodawca	Gmina Goniądz
4.	Potencjalni partnerzy	-
5.	Uzasadnienie/ Problemy na jakie odpowiada projekt	– Niski poziom aktywności społecznej, – Ubóstwo, wykluczenie społeczne, – Nieufność międzyludzka, – Niska jakość usług rekreacyjnych, sportowych, kulturowych. – Niska jakość infrastruktury sportowo – rekreacyjnej, – Stan zdrowia mieszkańców.
6.	Cele i kierunki	– Wzrost liczby osób, które uprawiają sport, – Stworzenie alternatywy do spędzania wolnego czasu, – Ułatwienia prowadzenia lekcji wychowania fizycznego oraz uatrakcyjnienia wizerunku szkoły na rynku edukacyjnym, – Poprawa dostępności do bazy sportowej, co pozwoli na bardziej skuteczną promocję zdrowego stylu życia, zarówno wśród dzieci, młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców gminy. – W dłuższej perspektywie czasowej projekt wpłynie pozytywnie na poprawę kondycji i przede wszystkim stanu zdrowia osób korzystających z boiska, – Projekt będzie popularyzował sport wśród społeczności i wpływał na rozwój młodych talentów sportowych.
7.	Zakres rzeczowy	Zakres projektu: – modernizacja trybun (metalowe trybuny z siedziskami), – naprawa boiska wielofunkcyjnego z poliuretanową nawierzchnią, – stworzenie boiska treningowego o wymiarach minimalnych 90x50, – budowa bieżni oraz skoczni w dal.
8.	Wskaźniki	Liczba zmodernizowanych obiektów - szt. Liczba powstałej infrastruktury - szt.
9.	Szacunkowe koszty	-
10.	Źródła finansowania	– środki własne Gminy, – środki Unii Europejskiej
11.	Harmonogram	2019 - 2021

Karta projektu Nr 18		
1.	Tytuł przedsięwzięcia /inwestycji	Modernizacja i wyposażenie lokalnego miejsca do handlu w Goniądzu
2.	Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji – Goniądz
3.	Wnioskodawca	Gmina Goniądz
4.	Potencjalni partnerzy	-
5.	Uzasadnienie/ Problemy na jakie odpowiada projekt	– Niski poziom kreatywności, pomysłowości oraz przedsiębiorczości, – Niski poziom aktywności społecznej, – Nieufność międzyludzka, – Bezrobocie, ubóstwo, wykluczenie społeczne, – Niewystarczająca liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.
6.	Cele i kierunki	Celem projektu jest: – zapewnienie dostępu dla mieszkańców gminy oraz mieszkańców obszaru rewitalizacji do miejsc sprzedaży produktów lokalnych, – rozwój lokalnej przedsiębiorczości, – stworzenie możliwości do sprzedaży produktów lokalnych w miejscach do tego wyznaczonych spełniających normy i standardy krajowe. Wykorzystanie potencjału inwestycyjnego gminy do budowy gospodarczej przewagi konkurencyjnej, a co za tym idzie stworzenie nowych miejsc pracy oraz spadek bezrobocia. Budowa targowiska obsługującego cały obszar gminy, poprawa zagospodarowania centrów miejscowości, upowszechnianie dorobku kultury i zwiększanie obecności kultury w życiu codziennym społeczności lokalnej.
7.	Zakres rzeczowy	–
8.	Wskaźniki	Liczba zmodernizowanych obiektów - szt. Liczba powstałej infrastruktury - szt.
9.	Szacunkowe koszty	-
10.	Źródła finansowania	– środki własne Gminy, – środki Unii Europejskiej
11.	Harmonogram	2020 - 2022

Karta projektu Nr 19		
1.	Tytuł przedsięwzięcia /inwestycji	Modernizacje, przebudowy, remonty i wyposażenie świetlic wiejskich
2.	Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji
3.	Wnioskodawca	Gmina Goniądz
4.	Potencjalni partnerzy	-
5.	Uzasadnienie/ Problemy na jakie odpowiada projekt	– Niski poziom kreatywności, pomysłowości oraz przedsiębiorczości, – Niski poziom aktywności społecznej, – Wykluczenie społeczne, – Nieufność międzyludzka, – Niski poziom kwalifikacji mieszkańców, – Niski poziom wykształcenia mieszkańców.
6.	Cele i kierunki	Celem projektu jest podniesienie atrakcyjności obszaru zdegradowanego oraz poprawa jakości życia poprzez stworzenie miejsc do aktywnego wypoczynku, wspólnego spędzania czasu wolnego, organizacji imprez, co spowoduje zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych na obszarach wsi i wpłynie na odbudowę więzi międzyludzkich. Działania inwestycyjne mają przyczynić się do aktywizacji życia kulturowego i poszerzenia oferty kulturalnej, rekreacyjnej i edukacyjnej.
7.	Zakres rzeczowy	Wykonanie kapitalnego remontu wewnątrz budynku świetlicy, elewacji budynku, wymiana wszystkich instalacji sanitarnych i elektrycznych oraz założenie terenów zielonych wokół świetlicy. Dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych.
8.	Wskaźniki	Liczba zmodernizowanych obiektów - szt.
9.	Szacunkowe koszty	-
10.	Źródła finansowania	– środki własne Gminy, – środki Unii Europejskiej
11.	Harmonogram	2020 - 2022

Karta projektu Nr 20		
1.	Tytuł przedsięwzięcia /inwestycji	Tworzenie, modernizacja, rozbudowa i wyposażenie małej infrastruktury publicznej (place zabaw, siłowni zewnętrznych,)
2.	Miejsce realizacji	Obszar rewitalizacji
3.	Wnioskodawca	Gmina Goniądz
4.	Potencjalni partnerzy	-
5.	Uzasadnienie/ Problemy na jakie odpowiada projekt	– Niski poziom aktywności społecznej, – Wykluczenie społeczne, – Nieufność międzyludzka, – Stan zdrowia mieszkańców, – Uzależnienia, – Niska jakość infrastruktury sportowo- rekreacyjnej oraz kulturowej. – Niski poziom kwalifikacji mieszkańców, – Niski poziom wykształcenia mieszkańców.
6.	Cele i kierunki	– Uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznej; – Projekty służące poprawie bezpieczeństwa publicznego; – Przebudowa i adaptacja zdegradowanych obiektów, terenów i przestrzeni w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji: kulturalnych, społecznych, edukacyjnych; – Ulepszenie estetyki oraz nadanie walorów funkcjonalnych przestrzeni; – Udostępnienie terenów dla mieszkańców.
7.	Zakres rzeczowy	-
8.	Wskaźniki	Liczba zmodernizowanych obiektów - szt. Liczba powstałej infrastruktury - szt.
9.	Szacunkowe koszty	-
10.	Źródła finansowania	– środki własne Gminy, – środki Unii Europejskiej
11.	Harmonogram	2021 - 2023

9. System realizacji (wdrażania) Programu Rewitalizacji

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji wymaga zaangażowania lokalnych partnerów z sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego. Realizacja niniejszego programu wiązać się będzie z udziałem podmiotu zarządzającego i koordynującego poszczególne działania, a także monitoringiem i oceną programu.

Głównym zadaniem organów gminy Goniądz w zarządzaniu Gminnym Programem Rewitalizacji jest jego ukierunkowanie, uchwalenie, kontrolowanie i ocena. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji Programu dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także między innymi dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych.

Szczególne znaczenie odgrywać w tym względzie będzie wyodrębniona jednostka, tj. Komitet Rewitalizacji, będący forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy Goniądz w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Pełnić będzie również funkcję opiniodawczo-doradczą burmistrza. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji (w tym koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Goniądz) zapewniające wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli, określi w drodze uchwały Rada Gminy w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Podjęcie przedmiotowej uchwały poprzedzone zostanie konsultacjami społecznymi. Po przyjęciu uchwały, poszczególni członkowie Komitetu Rewitalizacji niezwłocznie zostaną powołani przez burmistrza Gminy Goniądz.

W skład Komitetu Rewitalizacji mogą zostać powołani m.in.:

- 2 reprezentantów Wójta Gminy, w tym Przewodniczący oraz Sekretarz,
- 1 reprezentant Rady Gminy,
- 1 reprezentant organizacji społecznych (lokalnych stowarzyszeń, OSP, klubów sportowych),
- 1 reprezentant lokalnych przedsiębiorców.

Zadania Komitetu Rewitalizacji obejmować będą m.in.:

- koordynowanie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie przestrzegania zasad wdrożenia zarówno o charakterze wewnętrznym, przyjętym w uchwale Rady Gminy, jak i zewnętrznym, związanym z finansowaniem projektów rewitalizacyjnych ze środków unijnych,
- opiniowanie propozycji zmian przedstawianych przez burmistrza Radzie Gminy w zakresie Gminnego Programu Rewitalizacji,
- planowanie zmian w oparciu o elastyczność programu oraz możliwość pojawienia się nowych partnerów zainteresowanych nowymi projektami rewitalizacyjnymi,

- opiniowanie wniosków przedkładanych przez beneficjentów/partnerów realizujących określone projekty rewitalizacyjne,
- promowanie działań rewitalizacyjnych i rozwijanie komunikacji społecznej w sektorach: publicznym, społecznym i gospodarczym, celem rozszerzania partnerstwa i partycypacji społecznej,
- współpraca z burmistrzem w zakresie monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ze względu na cel i charakter Gminny Program Rewitalizacji Gminy Goniądz ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowaniu nowych projektów – będzie on aktualizowany. Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym. Ich konkretni odbiorcy i zakres determinowane będą: aktualnymi warunkami sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców obszarów kryzysowych, poziomem zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania, możliwościami budżetu gminy oraz dostępnością środków zewnętrznych.

Komitet Rewitalizacji jako koordynator i inicjator współpracy pomiędzy interesariuszami z obszaru poddawanego rewitalizacji odpowiedzialny będzie za zapewnienie partycypacji społecznej w zakresie projektów rewitalizacyjnych. Pozwoli to społeczności lokalnej na aktywny udział w kształtowaniu przestrzeni wokół siebie, a także działanie na rzecz własnych interesów. Ponadto społeczność lokalna jest w stanie dostarczyć istotnych i rzetelnych informacji nt. potrzeb i problemów na obszarze, które są trudne lub wręcz niemożliwe do wychwycenia podczas przeprowadzania wstępnych analiz. Należy zatem umożliwić wymianę informacji i dyskusję o tym, jaki kształt powinna przybrać rewitalizacja. W dialogu powinno uczestniczyć jak najwięcej podmiotów zainteresowanych udziałem w Programie: organizacje pożytku publicznego, stowarzyszenia, przedsiębiorcy, spółdzielnie, mieszkańcy gminy Goniądz.

Instrumentami służącymi do promowania działań rewitalizacyjnych będą m. in.:

- zebrania w poszczególnych miejscowościach, zwłaszcza z mieszkańcami obszaru rewitalizowanego,
- informacje o realizowanych bądź zakończonych projektach rewitalizacyjnych przekazywane za pośrednictwem tablic ogłoszeń oraz strony internetowej gminy,
- spotkania, warsztaty, konsultacje projektów z potencjalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi,
- informatory, ulotki, informacje w prasie,
- poczta elektroniczna.

O rozpoczęciu konsultacji społecznych oraz o formach, w jakich będą prowadzone, powiadamia się nie później niż na 7 dni przed terminem ich przeprowadzenia, w sposób zapewniający udział możliwie szerokiego grona interesariuszy, co najmniej poprzez

obwieszczenie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie oraz ogłoszenie na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy.

Formami konsultacji społecznych są:

- zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularzy zamieszczonych na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy;
- spotkania, debaty, warsztaty, spacer studyjny, ankiety, wywiady, wykorzystanie grup przedstawicielskich lub zbieranie uwag ustnych.

Konsultacje społeczne prowadzi się z wykorzystaniem co najmniej dwóch form opisanych powyżej. Termin wyznaczony na składanie uwag nie może być krótszy niż 30 dni od dnia powiadomienia o terminie konsultacji. Konsultacje społeczne prowadzi się w sposób ułatwiający zrozumienie prezentowanych treści i odniesienie się do nich, a w przypadku gdy jest to uzasadnione specyfiką konsultowanych treści, z użyciem wizualizacji oraz sporządzonych w języku niespecjalistycznym skrótów i zestawień informacji zawartych w dokumentach poddawanych konsultacjom. Niezwłocznie po zakończeniu każdej z form konsultacji społecznych opracowuje się informację podsumowującą jej przebieg, zawierającą dane o miejscu i czasie jej przeprowadzenia i omówienie jej przebiegu, wraz ze wskazaniem ewentualnych uwag.

10. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* w Programie zaplanowany został system monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji wynikających ze zmian zachodzących w otoczeniu Programu. Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze strategicznym, którego skutki wdrożenia obejmują praktycznie wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. Powoduje to konieczność zaangażowania do prac w przygotowaniu i wdrażaniu szerokiego spektrum przedstawicieli sektora samorządowego, pozarządowego i biznesowego.

Główne zadania związane z monitoringiem zadań Programu przypisano sektorowi samorządowemu, do którego spływać będą dane sprawozdawcze (wyznaczony Wydział Gminy), które przedkładane będą Burmistrzowi, Komitetowi Rewitalizacji i finalnie Radzie Gminy.

10.1 Monitoring rzeczowy i sprawozdawczość

Monitorowanie efektów rzeczowych obejmować będzie przyjęte wskaźniki i oddziaływanie. Burmistrz jest zobowiązany do corocznego przedkładania Radzie Miejskiej raportu monitoringowego z wdrażania Programu. Oprócz raportu monitoringowego, Burmistrz przedkładać będzie Radzie prognozę, dotyczącą wdrażania Programu w kolejnym roku wraz z propozycją ewentualnych modyfikacji, która poddawana będzie analizie każdorazowo przy okazji zatwierdzania budżetu.

Zakres przedmiotowy raportów okresowych przedkładanych przez Burmistrza winien obejmować, co najmniej:

- Informację o postępach finansowych, źródłach finansowania zadań.
- Informację o postępach rzeczowych, zgodność z przyjętym harmonogramem, odchylen od harmonogramu.
- Sposoby komunikacji ze wspólnotą lokalną w zakresie wdrażania programu.
- Przebieg wdrażania poszczególnych projektów.

Zadania te będą nadzorowane **przez wyznaczony Wydział Gminy**. Monitoring realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych będzie złożony z:

- Analizy stopnia osiągnięcia mierzalnych i weryfikowalnych wskaźników projektów rewitalizacyjnych,
- Monitorowania operacyjnego za pomocą bezpośrednich rozmów z beneficjentami oraz wizji lokalnych na miejscu realizacji projektu rewitalizacyjnego.

10.2 Ewaluacja

Ewaluacja wykonania Programu dokonywana będzie w trakcie (ewaluacje roczne, mid-term), ale również po jej formalnym zakończeniu (ex-post). Raport z badania ewaluacyjnego będzie przedmiotem opinii Komitetu Rewitalizacji i zostanie przekazany Burmistrzowi oraz Radzie Gminy, a także podany do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy.

Pod względem czasowym przewiduje się przeprowadzenie następujących form ewaluacji:

- **Raporty roczne** – W ramach monitoringu i ewaluacji zakłada się opracowywanie corocznych raportów. W ramach tych dokumentów zostaną przedstawione istotne informacje o stopniu jego zarówno rzeczowej jak i finansowej realizacji ze szczególnym uwzględnieniem przyjętych wskaźników. Rada Gminy po zapoznaniu się z tymi sprawozdaniem będzie mogła podjąć uchwałę o wprowadzeniu ewentualnych zmian w obowiązującym Gminnym Programie Rewitalizacji.
- **Mid-term** – po upływie połowy okresu obowiązywania Gminnego Programu Rewitalizacji w roku 2020 zostanie przeprowadzona ewaluacja pozwalająca na zweryfikowanie czy stopień realizacji założonych inwestycji wskazuje na zagrożenie przekroczenia przyjętego harmonogramu lub czy istnieje ryzyko wystąpienia poważnych przeszkód, które mogą utrudnić dalsze prace nad wykonaniem Programu.
- **Ex-post** – po zakończeniu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji planowane jest przygotowanie dodatkowego raportu podsumowującego wszystkie podjęte działania i oceniającego czy udało się zrealizować wszystkie założone cele. Raport ten jest szczególnie istotny, gdyż wynikające z niego rekomendacje pozwolą na sprawniejszą realizację Gminnego Programu Rewitalizacji obowiązującego w kolejnej perspektywie czasowej.

Tabela 44. Harmonogram monitoringu i ewaluacji

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Monitoring roczny						
Mid - term						
Ex-post						

Źródło: Opracowanie własne

Założeniem systemu monitoringu i ewaluacji jest ocena przyjętej logiki interwencji, zgodnie z którą wykorzystywane zasoby mają przyczynić się do wypracowania określonych działań, przez co zostaną osiągnięte odpowiednie rezultaty.

W tabeli poniżej przedstawiono zbiór wskaźników, które posłużą do określenia poziomu realizacji celów GPR oraz do diagnozowania zmian sytuacji na obszarze rewitalizacji.

Tabela 45. Wskaźniki

Lp.	Tytuł działania	Wskaźniki
1.	Programy wspierające aktywność i integrację społeczną mieszkańców	Liczba osób biorąca udział - os.
2.	Promocja zdrowego, aktywnego stylu życia.	Liczba osób biorąca udział - os.
3.	Przeciwdziałanie uzależnieniom	Liczba osób korzystająca z opieki społecznej - os.
4.	Aktywizacja społeczna seniorów	Liczba osób biorąca udział w wydarzeniach społecznych - os.
5.	Rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych, przy szczególnym uwzględnieniu kształcenia kompetencji kluczowych (językowych, matematycznych, informatycznych, kreatywnych, itd.).	Liczba osób biorąca udział - os.
6.	Wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców, w tym edukacja i promocja ekologiczna	Liczba wdrożonych kampanii prośrodowiskowych - os.
7.	Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	Liczba programów - szt. Liczba osób biorąca udział - os
8.	Rozwój gospodarczy poprzez promocję turystyczną opartą o walory przyrodniczo-kulturowe Gminy.	Liczba osób odwiedzających gminę - os.
9.	Działania promujące i rozwijające przedsiębiorczość	Liczba powstałych działalności gospodarczych - os.
10.	Rewitalizacja plaży w Goniądzu	Liczba zmodernizowanych obiektów - szt. Liczba powstałej infrastruktury - szt.
11.	Rewitalizacja parku miejskiego	Liczba zmodernizowanych obiektów - szt. Liczba powstałej infrastruktury - szt.
12.	Bulwary nad rzeką Biebrzą w Goniądzu.	Liczba powstałej infrastruktury - szt.
13.	Termomodernizacja budynków publicznych	Liczba wykonanych inwestycji - szt.
14.	Przebudowa i rozwój systemu oświetlenia ulicznego.	Ilość wymienionych punktów oświetlenia ulicznego - szt.
15.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Goniądzu	Liczba zmodernizowanych obiektów - szt.
16.	Oznakowanie i uporządkowanie istniejących, szlaków edukacyjnych, rekreacyjnych (rowerowych, pieszych, konnych) wraz z infrastrukturą towarzyszącą (punkty widokowe, miejsca na ogniska).	Liczba oznakowanych i uporządkowanych szlaków turystycznych - szt.
17.	Modernizacja obiektu sportowego przy Zespole Szkolno – Przedszkolnym	Liczba zmodernizowanych obiektów - szt. Liczba powstałej infrastruktury - szt.
18.	Modernizacja i wyposażenie lokalnego miejsca do handlu w Goniądzu	Liczba zmodernizowanych obiektów - szt. Liczba powstałej infrastruktury - szt.
19.	Modernizacje, przebudowy, remonty i wyposażenie świetlic wiejskich	Liczba zmodernizowanych obiektów - szt.
20.	Tworzenie, modernizacja, rozbudowa i wyposażenie małej infrastruktury publicznej (place zabaw, siłowni zewnętrznych,)	Liczba zmodernizowanych obiektów - szt. Liczba powstałej infrastruktury - szt.

Źródło: Opracowanie własne

Instytucjonalną strukturę systemu monitorowania i ewaluacji Programu Rewitalizacji Gminy Goniądz tworzą:

- Burmistrz - bieżąca organizacja i nadzór nad realizacją GPR oraz podmiotów zaangażowanych w ten proces.
- Rada Miejska w Goniądzu,
- Komitet Rewitalizacji
- Wydział Gminy, mający w kompetencjach nadzór nad Programem – pełniący rolę centrum koordynacyjnego ds. monitorowania i realizacji Programu Rewitalizacji,
- Inne wydziały Urzędu Gminy i jednostki gminne – pełniące rolę:
 - jednostek realizujących konkretne kierunki interwencji Programu, będące w bezpośrednich kompetencjach samorządu gminnego, i zarazem jednostek monitorujących te kierunki interwencji ze strony gminy Goniądz (sprawozdania składane do wydziału Urzędu Gminy, mającego w kompetencjach nadzór nad Programem);
 - jednostek monitorujących ze strony gminy Goniądz te kierunki interwencji, które są w kompetencjach innych JST (samorządów powiatowego i regionalnego, administracji rządowej, itp.) bądź innych podmiotów, np. organizacji pozarządowych – uzyskiwanie danych i informacji oraz przekazywanie ich do wydziału Urzędu Gminy, mającego w kompetencjach nadzór nad Programem.

10.3 Aktualizacja Programu

Aktualizacja Programu następuje w takim samym trybie oraz formie, w jakiej nastąpiło przyjęcie Programu, tj. w formie uchwały Rady Gminy. Zmiany Programy realizowane będą na podstawie rzetelnych badań i analiz (ewaluacji pomiaru wskaźników). Projekt aktualizacji Programu podlega konsultacjom społecznym. Aktualizacja Programu w okresie jego realizacji stanowić ma ważny aspekt budowania lokalnych koalicji działających na rzecz poprawy obszarów dotkniętych kryzysem. Podstawowym wymogiem aktualizacji Programu jest uczestnictwo interesariuszy rewitalizacji i mieszkańców w procesie aktualizacji Programu. Proces aktualizacji inicjowany jest przez społeczność lokalną, interesariuszy rewitalizacji lub podmioty realizujące projekty rewitalizacyjne.

Niezależnie od ww. możliwości aktualizacji Programu, procedura aktualizacji realizowana będzie w przypadku sytuacji wyjątkowych oraz szczególnych zmian wpływających na realizację wdrażanego dokumentu.

11. Mechanizm włączania różnych grup interesariuszy w procesie rewitalizacji

Partycypacja społeczna odgrywa istotną rolę w tworzeniu Programów Rewitalizacji. W ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji został dokładnie określony zakres partycypacji społecznej. Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji miasta Goniądz była prowadzona w sposób zapewniający aktywny udział interesariusz zarówno na etapie przygotowania, opracowania, realizacji i monitoringu rewitalizacji.

Partycypacja społeczna miała na celu:

- Poznanie potrzeb i oczekiwań interesariuszy,
- Zapewnienie spójności planowanych działań z potrzebami i oczekiwaniami interesariuszy,
- Zapoznanie interesariuszy z głównymi założeniami i problematyką procesu rewitalizacji,
- Umożliwienie i wspieranie działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- Zapewnienie udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności Gminnego Programu Rewitalizacji,
- Zapewnienie w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Spotkania edukacyjno-informacyjne

W pierwszej kolejności w celu zapoznania z tematyką oraz zachęcenia do czynnego udziału w pracach nad Programem Rewitalizacji zostały przeprowadzone spotkania informacyjno-edukacyjne. Spotkania odbyły się w następujących terminach:

- 09.05.2017 r. w Świetlicy Wiejskiej w Klewiance;
- 09.05.2017 r. w Gminnym Ośrodku Kultury w Goniądzu,

Spotkania były skierowane do interesariuszy Programu Rewitalizacji m.in. mieszkańców gminy, władz samorządowych, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Głównym celem spotkań było omówienie celów i zasad rewitalizacji, z uwzględnieniem korzyści wynikających z opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji. Członkowie spotkań zostali zapoznani z podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi rewitalizacji, poznali metodologię przeprowadzenia diagnozy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Ogłoszenie w sprawie spotkań edukacyjno-informacyjnych dotyczących Programu Rewitalizacji zostało podane do publicznej wiadomości na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Goniądzu oraz na tablicach ogłoszeń. W sumie w spotkaniach informacyjnych wzięło udział **8** osób.

Diagnoza obszaru zdegradowanego

Na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji zostały przeprowadzone konsultacje. Zasady przeprowadzenia konsultacji zostały określone w obwieszczeniu o konsultacjach społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz wyznaczenia obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Goniądz. Konsultacje trwały w okresie od 18 maja 2017 r. do 18 maj 2017 r. Konsultacje społeczne przeprowadzone były w następujących formach:

1. Spotkania otwarte z interesariuszami rewitalizacji, które odbyły się w następujących terminach:

- 24 maj 2017 godz. 11:00 Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu,
- 25 maj 2017 r. godz. 10:00 Świetlica Wiejska w Klewiance,
- 25 maj 2017 r. godz. 12:00 Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu,
- 29 maj 2017 r. godz. 19:00 w Świetlicy Wiejskiej w Osowcu.

Na spotkania zaproszeni byli wszyscy mieszkańcy Gminy Goniądz. W spotkaniach w sumie wzięło udział 51 osób. Spotkania z mieszkańcami miały na celu zapoznanie z podstawowymi zagadnieniami oraz bezpośrednim zaangażowaniu mieszkańców w wyznaczenie obszaru zdegradowanego. Głos mieszkańców gminy był też ważny, ponieważ to oni mogą wskazać problemy jakie ich dotyczą.

Podczas spotkania omówiono i rozdano ankietę konsultacyjną oraz formularz zgłaszania uwag. Z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej wyjaśniono podstawowe pojęcia, założenia procesu rewitalizacji oraz poszczególne etapy prac nad opracowaniem programu rewitalizacji. Ponadto wyczerpująco omówiono wszystkie sfery, które będą badane w procesie delimitacji. Przedstawiono metodologię przeprowadzenia analizy wskaźnikowej pozwalająca na delimitację obszarów.

Spotkania wykorzystano między innymi również w celu przekazania mieszkańcom podstawowych informacji na temat rewitalizacji.

2. Zbieranie uwag i wniosków z wykorzystaniem formularza zgłaszania uwag.

Formularz dostępny był na stronie Urzędu oraz w formie papierowej w Urzędzie Gminy Goniądz. Mieszkańcy mieli możliwość przesłania uzupełnionych formularzy drogą korespondencyjną lub bezpośrednio złożyć w Urzędzie. Formularz zgłaszania uwag stanowił załącznik do Obwieszczenia Burmistrza Goniądza w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Goniądz.

3. Ankietowanie

Badanie ankietowe z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety stanowiącego załącznik Obwieszczenia Burmistrza Goniądza o konsultacjach dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Goniądz. Wyniki ankiety jako jeden z elementów zostały wykorzystane do wyznaczenia obszarów zdegradowanych. W

badaniu ankietowym złożono 81 ankiet, co w przeliczeniu na liczbę mieszkańców stanowi około 1,6% ogółu ludności w gminie Goniądz. Badanie ankietowe wśród mieszkańców przeprowadzone było w terminie od 18.05.2017 do 18.06.2017 r. Ankieta rozdystrybuowana była w następujących formach: w formie papierowej przez Urząd Miejski w Goniądzu, bezpośrednio przekazywane mieszkańcom na spotkaniach konsultacyjnych, formie elektronicznej poprzez wypełniony formularz elektroniczny, który został zamieszczony na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Goniądzu.

Wyniki z przeprowadzonych konsultacji oraz analiza wskaźnikowa danych przeprowadzona przez ekspertów pozwoliły wskazać te tereny, na których suma negatywnych zjawisk społecznych oraz towarzyszących im zjawisk gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych wskazuje, iż obszar można uznać za zdegradowany.

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Po wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji zostały przeprowadzone konsultacje społeczne projektu Uchwały Rady Miejskiej Goniądz w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Zasady przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej w Goniądzu w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Goniądz zostały określone w Obwieszczeniu. Obwieszczenie o konsultacjach umieszczono na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Goniądzu, na tablicach ogłoszeniowych w Urzędzie oraz na terenie całej gminy.

Uwagi, opinie i propozycje dotyczące projektu uchwały można było składać w terminie trwania konsultacji. Konsultacje trwały w okresie od dnia **11 lipca 2017 r.** do dnia **10 sierpnia 2017 r.** Konsultacje społeczne przeprowadzone były w następujących formach:

1. Spotkania otwarte z interesariuszami rewitalizacji, które odbyły się w następujących terminach:

- 12 lipca 2017 r. godz. 13.00 Świetlica Wiejska w Osowcu,
- 12 lipca 2017 r. godz. 15.00 Gminny Ośrodek Kultury w Goniądzu,
- 13 lipca 2017 r. godz. 18.30 Świetlica Wiejska w Klewiancie,

W spotkaniach w sumie wzięło udział 18 mieszkańców. Omówiony został projekt Uchwały Rady Miejskiej w Goniądzu w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Goniądz. Podczas spotkania mieszkańcy mogli wyrażać swoje opinie, zgłosić uwagi i propozycje. Podczas spotkania omówiono i rozdano ankietę konsultacyjną oraz formularz zgłaszania uwag. Z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej wyjaśniono podstawowe pojęcia, założenia procesu rewitalizacji oraz poszczególne etapy prac nad opracowaniem programu rewitalizacji. Ponadto wyczerpująco omówiono sposób wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Przedstawiono metodologię prowadzenia analizy wskaźnikowej pozwalającą na delimitację wskazanych obszarów (na podstawie danych statystycznych, ilościowych oraz konsultacji społecznych

przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Goniądz). Dokonano również charakterystyki proponowanych obszarów zdegradowanych i do rewitalizacji. Następnie rozpoczęto dyskusję dotyczącą wyznaczonego w projekcie uchwały obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Szczegółowy raport z przeprowadzonych spotkań konsultacyjnych dostępny jest na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Goniądzu.

2. Zbieranie uwag i wniosków z wykorzystaniem formularza zgłaszania uwag.

Formularz dostępny był na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Goniądzu oraz w formie papierowej w Urzędzie. Mieszkańcy mieli możliwość przesłania uzupełnionych formularzy drogą elektroniczną, drogą korespondencyjną lub bezpośrednio złożyć w Urzędzie. Formularz zgłaszania uwag stanowił załącznik do Obwieszczenia w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały Rady Miejskiej w Goniądzu w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Goniądz. W terminie od dnia **11 lipca 2017 r.** do dnia **10 sierpnia 2017 r.** nie wpłynął żaden formularz uwag.

3. Ankietowanie

Kwestionariusz ankiety można było pobrać ze strony internetowej Urzędu Miejskiego w Goniądzu www.goniadz.pl. Mieszkańcy nie mający dostępu do Internetu mogli pobrać formularz bezpośrednio w Urzędzie. Również na spotkaniach konsultacyjnych przekazano mieszkańcom kwestionariusze ankiet do rozdystrybuowania wśród domowników, sąsiadów lub znajomych, którzy nie mogli dotrzeć na spotkania konsultacyjne. W trakcie konsultacji nie wpłynęła żadna ankieta.

12. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Zgodnie z Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju **komplementarność** oznacza konieczność realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym).

Poniżej dokonano analizy powiązań przedsięwzięć, aby wskazać bez wątpienia, że planowane przedsięwzięcia są komplementarne.

Tabela 46. Komplementarność projektów kluczowych

Lp.	Tytuł działania	Symbol	Społeczna	Gospodarcza	Przest.-fun.	Techniczna	Środowiskowa	Projekty
1.	Programy wspierające aktywność i integrację społeczną mieszkańców	P1						P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P13, P14, P15, P16, P17, P18, P19, P20
2.	Promocja zdrowego, aktywnego stylu życia.	P2						P1, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P13, P14, P15, P16, P17, P18, P19, P20
3.	Przeciwdziałanie uzależnieniom	P3						P1, P2, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P16, P17, P18, P19, P20
4.	Aktywizacja społeczna seniorów	P4						P1, P2, P3, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P16, P17, P18, P19, P20
5.	Rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych, przy szczególnym uwzględnieniu kształcenia kompetencji kluczowych (językowych, matematycznych, informatycznych, kreatywnych, itd.).	P5						P1, P2, P3, P4, P6, P7, P8, P9, P16, P19,
6.	Wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców, w tym edukacja i promocja ekologiczna	P6						P1, P2, P3, P4, P5, P9, P10, P11, P12, P13, P14, P15, P16
7.	Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	P7						P1, P3, P4, P5, P8, P9, P10, P11, P12, P13, P16, P18, P19,
8.	Rozwój gospodarczy poprzez promocję turystyczną opartą o walory przyrodniczo-kulturowe Gminy.	P8						P1, P2, P3, P4, P5, P7, P9, P10, P11, P12, P13, P14, P15, P16, P18, P19,

9.	Działania promujące i rozwijające przedsiębiorczość	P9						P1, P2, P3, P4, P5, P7, P8, P10, P11, P12, P13, P14, P15, P16, P18, P19,
10.	Rewitalizacja plaży w Goniądzu	P10						P1, P2, P3, P4, P6, P7, P8, P9, P11, P12, P13, P14, P15, P16, P17, P18, P19, P20
11.	Rewitalizacja parku miejskiego	P11						P1, P2, P3, P4, P6, P7, P8, P9, P10, P12, P13, P14, P15, P16, P17, P18, P19, P20
12.	Bulwary nad rzeką Biebrzą w Goniądzu.	P12						P1, P2, P3, P4, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P13, P14, P15, P16, P17, P18, P19, P20
13.	Termomodernizacja budynków publicznych	P13						P1, P2, P6, P10, P11, P12, P14, P15, P16, P17, P18, P19, P20
14.	Przebudowa i rozwój systemu oświetlenia ulicznego.	P14						P1, P2, P6, P8, P9, P10, P11, P12, P13, P15, P16, P17, P18, P19, P20
15.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Goniądzu	P15						P1, P2, P6, P8, P9, P10, P11, P12, P13, P14, P16, P17, P18, P19, P20
16.	Oznakowanie i uporządkowanie istniejących, szlaków edukacyjnych, rekreacyjnych (rowerowych, pieszych, konnych) wraz z infrastrukturą towarzyszącą (punkty widokowe, miejsca na ogniska).	P16						P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P13, P14, P15, P17, P18, P19, P20
17.	Modernizacja obiektu sportowego przy Zespole Szkolno – Przedszkolnym	P17						P1, P2, P3, P4, P6, P10, P11, P12, P13, P14, P15, P16, P18, P19, P20
18.	Modernizacja i wyposażenie lokalnego miejsca do handlu w Goniądzu	P18						P1, P2, P3, P4, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P13, P14, P15, P16, P17, P19, P20
19.	Modernizacje, przebudowy, remonty i wyposażenie świetlic wiejskich	P19						P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P13, P14, P15, P16, P17, P18, P20
20.	Tworzenie, modernizacja, rozbudowa i wyposażenie małej infrastruktury publicznej (place zabaw, siłowni zewnętrznych.)	P20						P1, P2, P3, P4, P6, P10, P11, P12, P13, P14, P15, P16, P17, P18, P19

Źródło: Opracowanie własne

13. Szacunkowe ramy finansowania Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z źródłami finansowania

Źródłem finansowania działań zaplanowanych w Programie będą przede wszystkim środki publiczne pochodzące od instytucji różnych szczebli: rządowego, wojewódzkiego i lokalnego. Osiągnięcie zaplanowanych zamierzeń będzie wymagać także środków prywatnych poprzez wkład do projektów współfinansowanych ze środków publicznych lub przedsięwzięć w formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

Do potencjalnych źródeł finansowania działań zawartych w Strategii należą:

- środki własne gminy,
- środki prywatne mieszkańców gminy,
- środki prywatne inwestorów,
- środki pozyskane od sponsorów,
- środki budżetu samorządu powiatowego,
- środki budżetu państwa,
- środki budżetu województwa na realizację programów sektorowych,
- środki funduszy celowych,
- środki z budżetu UE: EFRR, EFS, FS, EFRROW,
- środki z Lokalnej Grupy Działania,
- europejskie programy wspólnotowe,
- inne środki zagraniczne: Norweski Mechanizm Finansowy, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- i inne.

Tabela 47. Ramy finansowe dla projektów kluczowych

Lp.	Tytuł działania	Szacunkowy koszt przedsięwzięcia	Źródła finansowania projektu
1.	Programy wspierające aktywność i integrację społeczną mieszkańców	15 000 zł/rok	- środki własne Gminy, - środki prywatne, - środki budżetu państwa, - środki Unii Europejskiej.
2.	Promocja zdrowego, aktywnego stylu życia.	5 000 zł/rok	- środki własne Gminy, - środki prywatne, - środki budżetu państwa, - środki Unii Europejskiej.
3.	Przeciwdziałanie uzależnieniom	5 000 zł/rok	- środki własne Gminy, - środki prywatne, - środki budżetu państwa, - środki Unii Europejskiej.

4.	Aktywizacja społeczna seniorów	5 000 zł/rok	- środki własne Gminy, - środki prywatne, - środki budżetu państwa, - środki Unii Europejskiej.
5.	Rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych, przy szczególnym uwzględnieniu kształcenia kompetencji kluczowych (językowych, matematycznych, informatycznych, kreatywnych, itd.).	5 000 zł/rok	- środki własne Gminy, - środki prywatne, - środki budżetu państwa, - środki Unii Europejskiej.
6.	Wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców, w tym edukacja i promocja ekologiczna	5 000 zł/rok	- środki własne Gminy, - środki prywatne, - środki budżetu państwa, - środki Unii Europejskiej.
7.	Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	50 000 zł	- środki własne Gminy, - środki prywatne, - środki budżetu państwa, - środki Unii Europejskiej.
8.	Rozwój gospodarczy poprzez promocję turystyczną opartą o walory przyrodniczo-kulturowe Gminy.	20 000 zł	- środki własne Gminy, - środki prywatne, - środki budżetu państwa, - środki Unii Europejskiej.
9.	Działania promujące i rozwijające przedsiębiorczość	20 000 zł	- środki własne Gminy, - środki prywatne, - środki budżetu państwa, - środki Unii Europejskiej.
10.	Rewitalizacja plaży w Goniądzu	800 000 zł	- środki własne Gminy, - środki prywatne, - środki budżetu państwa, - środki Unii Europejskiej.
11.	Rewitalizacja parku miejskiego	600 000 zł	- środki własne Gminy, - środki prywatne, - środki budżetu państwa, - środki Unii Europejskiej.
12.	Bulwary nad rzeką Biebrzą w Goniądzu.	-	- środki własne Gminy, - środki prywatne, - środki budżetu państwa, - środki Unii Europejskiej.
13.	Termomodernizacja budynków publicznych	-	- środki własne Gminy, - środki prywatne, - środki budżetu państwa, - środki Unii Europejskiej.
14.	Przebudowa i rozwój systemu oświetlenia ulicznego.	-	- środki własne Gminy, - środki prywatne, - środki budżetu państwa, - środki Unii Europejskiej.

15.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Goniądzu	-	- środki własne Gminy, - środki prywatne, - środki budżetu państwa, - środki Unii Europejskiej.
16.	Oznakowanie i uporządkowanie istniejących, szlaków edukacyjnych, rekreacyjnych (rowerowych, pieszych, konnych) wraz z infrastrukturą towarzyszącą (punkty widokowe, miejsca na ogniska).	-	- środki własne Gminy, - środki prywatne, - środki budżetu państwa, - środki Unii Europejskiej.
17.	Modernizacja obiektu sportowego przy Zespole Szkolno – Przedszkolnym	-	- środki własne Gminy, - środki prywatne, - środki budżetu państwa, - środki Unii Europejskiej.
18.	Modernizacja i wyposażenie lokalnego miejsca do handlu w Goniądzu	-	- środki własne Gminy, - środki prywatne, - środki budżetu państwa, - środki Unii Europejskiej.
19.	Modernizacje, przebudowy, remonty i wyposażenie świetlic wiejskich	-	- środki własne Gminy, - środki prywatne, - środki budżetu państwa, - środki Unii Europejskiej.
20.	Tworzenie, modernizacja, rozbudowa i wyposażenie małej infrastruktury publicznej (place zabaw, siłowni zewnętrznych,)	-	- środki własne Gminy, - środki prywatne, - środki budżetu państwa, - środki Unii Europejskiej.

Źródło: Opracowanie własne

14. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Gminy Program Rewitalizacji nie zakłada wyznaczenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

15. Wskazanie sposobu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

Gminy Program Rewitalizacji nie przewiduje wprowadzenia zmian w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Spis tabel:

Tabela 1. Wykaz sołectw w gminie Goniądz	9
Tabela 2. Zestawienie podstawowych danych dotyczących jednostek strukturalnych gminy Goniądz	11
Tabela 3. Liczba ludności w gminie Goniądz na tle powiatu monieckiego i województwa podlaskiego.....	12
Tabela 4. Liczba ludności w poszczególnych sołectwach w gminie Goniądz w 2016 roku....	12
Tabela 5. Przyrost naturalny w gminie Goniądz w latach 2010-2015	15
Tabela 6. Migracje na pobyt stały według ruchu wewnętrznego i zagranicznego w gminie Goniądz w latach 2010-2015.....	15
Tabela 7. Liczba bezrobotnych w powiecie monieckim w latach 2010-2016	17
Tabela 8. Liczba rodzin dotkniętych bezrobociem w sołectwach gminy Goniądz w 2016 roku	17
Tabela 9. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w gminie Goniądz w 2016 roku.....	19
Tabela 10. Powód przyznania pomocy społecznej dla rodzin w gminie Goniądz w 2016 r....	19
Tabela 11. Liczba rodzin objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Goniądzu w 2016 roku.....	20
Tabela 12. Liczba przestępstw w poszczególnych sołectwach miasta i gminy Goniądz w 2016 roku.....	21
Tabela 13. Liczba wykroczeń z podziałem na czynności wyjaśniające oraz postępowanie mandatowe w 2016 roku	22
Tabela 14. Liczba uczniów uczęszczających do poszczególnych placówek w gminie Goniądz w latach 2011-2015	23
Tabela 15. Wskaźnik skolaryzacji netto na poziomie szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie Goniądz na tle powiatu i województwa [%]	23
Tabela 16. Średnie wyniki sprawdzianu po szkole podstawowej w gminie Goniądz na tle powiatu monieckiego w latach 2014-2016.....	24
Tabela 17. Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w gminie Goniądz na tle powiatu monieckiego w latach 2014-2016	24
Tabela 18. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie Goniądz	25
Tabela 19. Zestawienie frekwencji w wyborach prezydenckich w gminie Goniądz w 2015 roku	26
Tabela 20. Zestawienie frekwencji w wyborach parlamentarnych w gminie Goniądz w 2015 roku.....	27
Tabela 21. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Goniądz w latach 2011-2016	28
Tabela 22. Podmioty gospodarki narodowej wg wielkości zatrudniania w gminie Goniądz w latach 2011-2016	28
Tabela 23. Struktura branżowa podmiotów funkcjonujących w gminie Goniądz w 2016 roku	29
Tabela 24. Główni przedsiębiorcy na terenie gminy Goniądz	30
Tabela 25. Wykaz podmiotów gospodarczych na terenie gminy Goniądz w podziale na sołectwa	32

Tabela 26. Powierzchnia lasów w gminie Goniądz	33
Tabela 27. Ilość i miejsce występowania azbestu na terenie miasta i gminy Goniądz (stan na 30.09.2008 r.)	37
Tabela 28. Sieć wodociągowa na terenie gminy Goniądz	38
Tabela 29. Liczba mieszkańców z dostępem do sieci wodociągowej w gminie Goniądz	38
Tabela 30. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Goniądz.....	39
Tabela 31. Liczba ludności podłączonej do sieci kanalizacyjnej w gminie Goniądz	39
Tabela 32. Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w poszczególnych sołectwach w gminie Goniądz	40
Tabela 33. Obiekty noclegowe	43
Tabela 34. Obiekty kulturowe na terenie miejscowości Goniądz	44
Tabela 35. Działalność domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic w gminie Goniądz w latach 2011-2015	46
Tabela 36. Stan księgozbioru Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Goniądz w 2015 roku... 46	46
Tabela 37. Wykaz placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy Goniądz.....	47
Tabela 38. Zasoby mieszkaniowe na obszarze gminy Goniądz w latach 2010-2015	48
Tabela 39. Stan wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne w gminie Goniądz	48
Tabela 40. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno- sanitarne w gminie Goniądz w latach 2010-2015	49
Tabela 41. Liczba budynków pod zarządem gminy Goniądz wymagających termomodernizacji	49
Tabela 42. Obszary zdegradowane.....	51
Tabela 43. Obszary wyznaczone do rewitalizacji	53
Tabela 44. Harmonogram monitoringu i ewaluacji	91
Tabela 45. Wskaźniki	92
Tabela 46. Komplementarność projektów kluczowych	99
Tabela 47. Ramy finansowe dla projektów kluczowych.....	101

Spis rysunków:

Rysunek 1. Położenie gminy na tle województwa podlaskiego i powiatu monieckiego	9
Rysunek 2. Podział gminy Goniądz na sołectwa	10
Rysunek 3. Położenie Biebrzańskiego Parku Narodowego wraz z otuliną w gminie Goniądz ... 33	33
Rysunek 4. Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Biebrzy” na terenie gminy Goniądz ... 34	34
Rysunek 5. Obszar Natura 2000 Dolina Biebrzy na terenie gminy Goniądz.....	34
Rysunek 6. Obszar Natura 2000 Ostoja Biebrzańska.....	35
Rysunek 7. Mapa Gminy Goniądz – obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji	54
Rysunek 8. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji	55

Spis wykresów:

Wykres 1. Struktura demograficzna mieszkańców gminy Goniądz w latach 2010-2015.....	13
Wykres 2. Piramida wieku mieszkańców gminy Goniądz w 2015 roku.....	13
Wykres 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w gminie Goniądz 2015 r. [%]	14
Wykres 4. Stopa bezrobocia w powiecie monieckim w latach 2010-2016.....	16

Wykres 5. Liczba bezrobotnych według płci w powiecie monieckim w latach 2010-2016.... 17